

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет менеджменту і маркетингу
Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування**

**ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:**

**Завідувачка кафедри,
д.держ.упр., проф.
_____ Наталія БОНДАРЧУК
« ____ » _____ 2024 р.**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ**

Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Ступінь вищої освіти: Магістр

Здобувачка

Анна МИТРОПОЛЕНКО

**Науковий керівник,
д.держ.упр., професор**

Віктор СИЧЕНКО

Дніпро – 2024

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Менеджменту і маркетингу

Кафедра: Менеджменту, публічного управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма: «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Ступінь вищої освіти: Магістр

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____

«_____» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на підготовку кваліфікаційної роботи

МИТРОПОЛЕНКО АННІ СЕРГІЙВНІ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби»

Науковий керівник: Сиченко Віктор Володимирович, д. держ. упр., проф
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по ДДАЕУ від «_____» _____ 2023 року №_____

2. Термін подання здобувачем роботи: _____

3. Вихідні дані до роботи: статті, монографії, підручники, автореферати дисертаційних робіт, збірки наукових тез, законодавчі акти Верховної Ради України, накази Міністерства юстиції України, інструкції, постанови Міністерства фінансів, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, результати авторського дослідження.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Розділ 1. Теоретичні аспекти механізму публічного управління в системі виконавчої служби. Розділ 2. Сучасний стан механізму публічного управління в системі виконавчої служби. Розділ 3. Удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):

Функції публічного управління, Підходи до визначення публічного управління, Характеристика основних рис публічного управління.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вступ	жовтень 2023 р.	виконано
2	Розділ 1. Теоретичні аспекти механізму публічного управління в системі виконавчої служби	жовтень 2023 р.	виконано
3	Розділ 2. Сучасний стан механізму публічного управління в системі виконавчої служби	жовтень-листопад 2023 р.	виконано
4	Розділ 3. Удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби	листопад-грудень 2023 р.	виконано
5	Формулювання висновків	січень 2024 р.	виконано
6	Оформлення роботи	січень 2024 р.	виконано

Здобувачка _____

(підпис)

Анна МИТРОПОЛЕНКО

(ім'я, прізвище)

Науковий керівник _____

(підпис)

Віктор СИЧЕНКО

(ім'я, прізвище)

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби»

Кваліфікаційна робота містить: 74 с., 10 рис., 51 літературне джерело, 3 додатки.

Об'єктом дослідження є механізм публічного управління в системі виконавчої служби.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та прикладних аспектів удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби.

Мета кваліфікаційної роботи магістра полягає у розробці теоретичних та практичних рекомендацій відносно удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувались методи системного підходу, аналізу, порівняння, а також експертне опитування.

В роботі розроблено рекомендації стосовно удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби.

Базою для практичного дослідження поставленого питання був Перший Правобережний ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра ПМУМЮ (м. Одеса).

В результаті проведених досліджень визначено теоретично-методичні положення відносно удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби.

Результати дослідження можуть бути використані при доповненні діючих нормативно-правових актів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

УПРАВЛІННЯ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ, ВИКОНАВЧА СЛУЖБА, СУДОВЕ РІШЕННЯ, ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ, АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ, РІШЕННЯ НЕМАЙНОВОГО ХАРАКТЕРУ, ПЛАТІЖНА ІНСТРУКЦІЯ

KEY WORDS

MANAGEMENT, PUBLIC ADMINISTRATION, EXECUTIVE SERVICE, COURT DECISION, ENFORCEMENT PROCEEDINGS, AUTOMATED SYSTEM OF ENFORCEMENT PROCEEDINGS, NON-PROPERTY DECISIONS, PAYMENT INSTRUCTION

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ	9
1.1. Поняття, складові, функції та методи механізму публічного управління в системі виконавчої служби	9
1.2. Принципи механізму публічного управління в системі виконавчої служби	18
1.3. Іноземний досвід функціонування механізму публічного управління в системі виконавчої служби	23
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ	31
2.1. Нормативно-правові основи механізму публічного управління в системі виконавчої служби	31
2.2 Класифікація судових рішень	36
2.3 Виклики та перспективи публічного управління в умовах війни та реформ в Україні	41
Висновки до розділу 2	43
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ	45
3.1. Удосконалення елементів механізму публічного управління в системі виконавчої служби шляхом автоматизації процесу списання грошових коштів з рахунку боржника	45
3.2. Удосконалення елементів механізму публічного управління в системі виконавчої служби шляхом впровадження заходів для виконання судових рішень немайнового характеру	48
3.3 Цифровізація виконавчого провадження	51
Висновки до розділу 3	57
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасне суспільство стоїть перед складними викликами, пов'язаними з постійними змінами у політичній, економічній, законодавчій, технологічній та соціальній сферах. Ці зміни вимагають вдосконалення і система публічного управління зокрема в контексті виконавчої служби не є винятком. Зміни необхідні для того щоб забезпечити більшу ефективність, прозорість та відповідність потребам суспільства. Таким чином, актуальність теми «Удосконалення публічного управління в системі виконавчої служби» визначається необхідністю адаптації системи виконавчої служби до сучасних викликів та завдань.

Механізм публічного управління в системі виконавчої служби у сучасних умовах має вирішувати ряд складних завдань, пов'язаних з ефективним управлінням ресурсами, забезпеченням прав людини, боротьбою з корупцією та забезпеченням сталого розвитку. Це ставить перед ним потребу у постійному удосконаленні та адаптації до нових реалій. Однак існуючий механізм як і будь-який інший потребує подальшого розвитку та оптимізації для досягнення поставлених цілей та задач.

Актуальність дослідження полягає в необхідності адаптації системи виконавчої служби до постійних змін у суспільстві, технологіях та економіці. Зокрема, у контексті боротьби з корупцією та забезпечення прозорості у державному управлінні, удосконалення публічного управління в системі виконавчої служби набуває особливого значення.

Також, з урахуванням поступового розвитку сучасних методик та практик управління, важливо провести аналіз і визначити шляхи оптимізації та покращення функціонування системи виконавчої служби.

Отже, дане дослідження є актуальним та важливим для подальшого розвитку суспільства, оскільки воно спрямоване на розробку шляхів удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби.

Враховуючи потребу у подальшому розвитку та оптимізації публічного управління, це дослідження має на меті надати конкретні рекомендації для подальшого вдосконалення системи виконавчої служби.

Питанням удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби займалося багато дослідників, серед них на мою думку варто відмітити Крікорова Е. К., Кравцов С. О., Плохута Є.П., Лихацький Д. Ю., Цветкова К., Кошман А., Попов К., Михалюк О., Сівовна Ю., Чепурний В., Носань Н., Мартінович В. та багато інших. Проте на сьогоднішній день питання публічного управління в системі виконавчої служби залишається неабияк актуальним і потребує подальшого дослідження та удосконалення.

Мета і завдання дослідження полягають у розробці теоретичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби.

Для того, щоб досягнути поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- ознайомитися з поняттям, складовими, функціями та методами механізму публічного управління в системі виконавчої служби;
- визначити основні принципи механізму публічного управління в системі виконавчої служби;
- дослідити іноземний досвід функціонування механізму публічного управління в системі виконавчої служби;
- визначити нормативно-правові основи механізму публічного управління в системі виконавчої служби;
- ознайомитися з видами судових рішень;
- ознайомитися з викликами та перспективами публічного управління в умовах війни та реформ в Україні;
- запропонувати заходи для удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби;

- дослідити роль та значення цифровізації виконавчого провадження в контексті механізму публічного управління.

Об'єктом дослідження є механізм публічного управління в системі виконавчої служби.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та прикладних аспектів удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби.

Методи дослідження. Теоретичною й методологічною базою дослідження послужили праці провідних вітчизняних і закордонних учених у сфері дослідження механізму публічного управління в системі виконавчої служби. У процесі дослідження використовувались методи системного підходу, аналізу, порівняння, а також експертне опитування.

Інформаційною базою дослідження були статті, монографії, підручники, автореферати дисертаційних робіт, збірки наукових тез, законодавчі акти Верховної Ради України, накази Міністерства юстиції України, інструкції, постанови Міністерства фінансів, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, а також інші джерела, що відповідно пов'язані з питанням публічного управління в системі виконавчої служби.

Наукова новизна магістерської роботи полягає в розробці теоретичних положень та практичних рекомендацій стосовно удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби. Наукова новизна полягає у наступному:

удосконалено

- елементи механізму публічного управління в системі виконавчої служби шляхом автоматизації процесу, а саме шляхом створення та відправлення платіжних інструкцій на опрацювання до банківської установи без застосування клієнт-банку;

- елементи механізму публічного управління в системі виконавчої служби шляхом впровадження трьох тимчасових заходів для виконання судових рішень немайнового характеру, а саме: застосовувати до фізичних

осіб - заборону на виїзд боржника за межі України, винесення повідомлення про внесення відомостей про боржника до Єдиного реєстру боржників і арешт майна боржника; у випадках коли боржником є юридична особа, яку зобов'язано вчинити певні дії, зауважуємо, що належними заходами примусового виконання рішень у разі невиконання відповідного рішення є внесення відомостей про юридичну особу до Єдиного реєстру боржників, а також звернення стягнення на майно боржника.

Практична значимість полягає у тому, що результати дослідження дозволяють підвищити ефективність виконання судових рішень тим самим удосконалити механізм публічного управління в системі виконавчої служби.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення і практичні результати дипломного дослідження були представлені на IV Всеукраїнській студентській науковій конференції «Розвиток сучасної науки: актуальні питання теорії та практики» (м. Львів, 2023 р.), VI Міжнародній науково-практичній конференції «Глобальна наука: перспективи та інновації» (м. Ліверпуль, 2024 р.).

Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел, що нараховує 51 найменування, містить 10 рисунків, 3 додатки. Основний зміст дипломної роботи магістра викладено на 74 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

1.1. Поняття, складові, функції та методи механізму публічного управління в системі виконавчої служби

Перш ніж перейти до розкриття першого питання, а саме що представляє собою поняття «публічне управління», які його складові, а також які функції виконує публічне управління, пропонуємо почати з того, що собою представляє власне «управління».

Як зазначено в курсі лекцій «Адміністративне право України» - «У загальному розумінні управління - це діяльність з керівництва, яке здійснюється відповідними суб'єктами щодо відповідних об'єктів. Тобто суб'єкт шляхом цілеспрямованого впливу, керує (або управляє) об'єктом» [1, с. 3].

«У суспільній практиці виділяють три основні види управління» (рис. 1.1.) [1, с. 3].

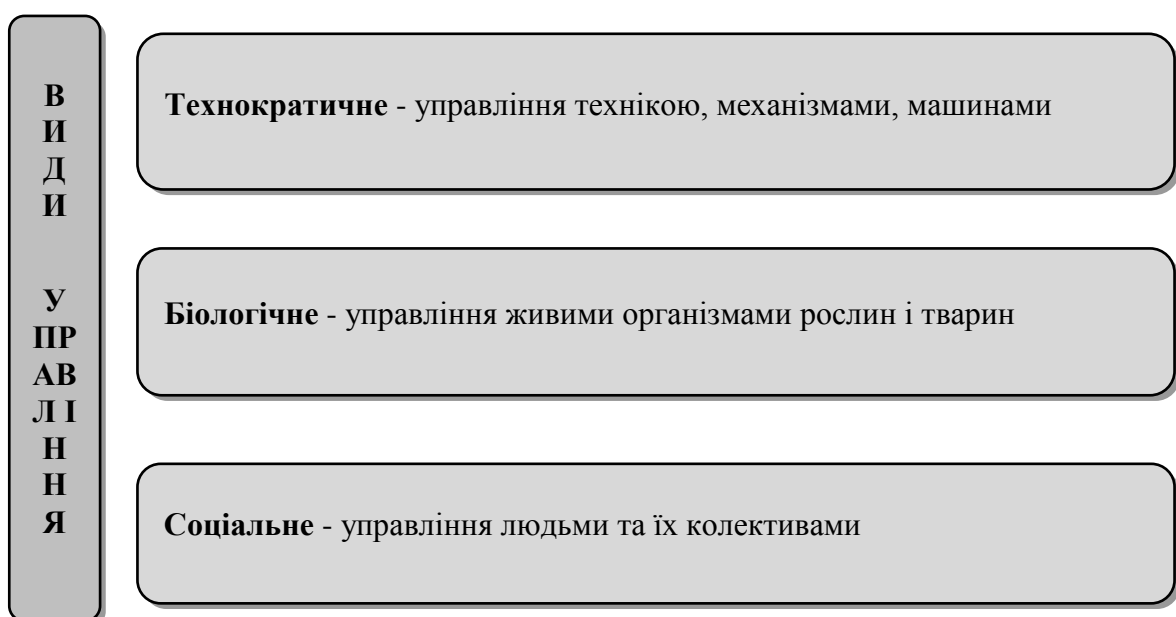

Рис. 1.1. Основні види управління

Розглянемо трохи детальніше соціальне управління (рис. 1.2.) [1, с. 3].

Рис. 1.2. Соціальне управління та його види

Як зазначено в підручнику «Адміністративне право України»: «найбільш рельєфними юридичними супутниками зазначених видів соціального управління є:

- адміністративне право - для публічного управління;
- корпоративне право - для корпоративного управління (менеджменту);
- цивільне право - для приватного управління» [1, с. 3].

Що ж стосується власне самого поняття «публічне управління», то як зазначали у своїй статті дослідники Наталія Носань та Віктор Мартінович, в результаті проведених досліджень і з чим ми власне погоджуємось: «На сьогодні у вітчизняній практиці не вирішеним залишається питання нормативного забезпечення єдиних підходів щодо трактування категорій «публічне управління», «система публічного управління», «об'єкти та суб'єкти публічного управління», що важливо для ефективного реформування та подальшого розвитку системи управління.

На законодавчому рівні закріплене визначення поняття «державне управління» – як діяльність держави щодо здійснення управлінського (організуючого) впливу на сфери та галузі суспільного життя, котрі потребують певного втручання держави, через повноваження виконавчої влади [1]. При цьому, в деяких нормативних актах використовується термін «публічна влада», який є більш відповідним публічному управлінню.

Серед науковців також не сформовано чіткої і єдиної думки щодо терміна «публічне управління». Система публічного управління переважно розглядається в контексті державного управління, хоча ці терміни не можна ототожнювати (перша є значно ширшою та має чисельніший перелік суб'єктів порівняно з системою державного управління). Відповідне прирівняння понять значною мірою спричинено відсутністю на законодавчому рівні закріплених визначень» [3 с. 106].

Що ж стосується складових публічного управління, то в літературних джерелах можна зустріти наступну інформацію (рис. 1.3.) [1, с. 3].

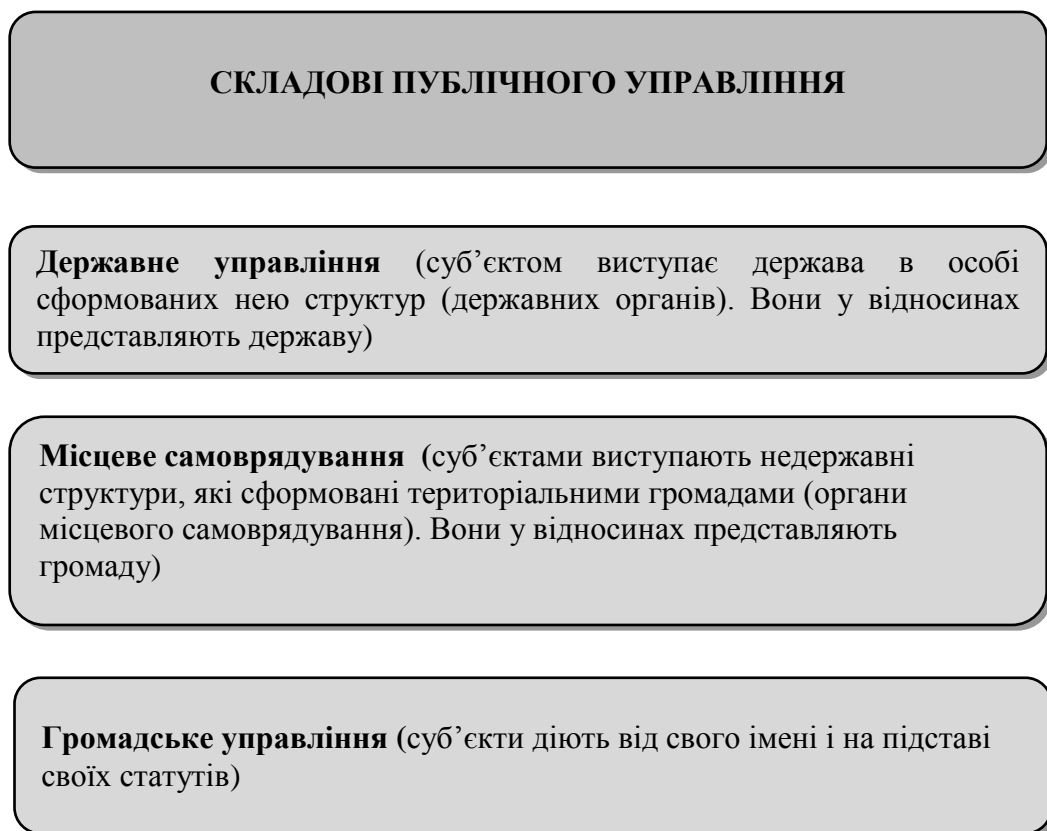

Рис. 1.3. Складові публічного управління

Відтак державне управління - це специфічна діяльність держави, яка виявляється через функціонування ряду уповноважених структур (органів), які систематично, цілеспрямовано, з владною повноваженнями і в межах законодавчих норм здійснюють вплив на суспільну систему маючи метою її покращення у відповідності до публічних інтересів.

Державне управління представляє собою функцію держави, що передбачає наявність спеціальних організаційних структур (органів), які утворюють систему державного управління. Ця система та кожен з її складових працюють від імені держави. Рішення, які ними приймаються, є обов'язковими для всіх учасників суспільних відносин, у тому числі недержавних організацій і утворень.

«Система органів державного управління складається з 2-х компонентів» (рис. 1.4.) [1, с. 3].

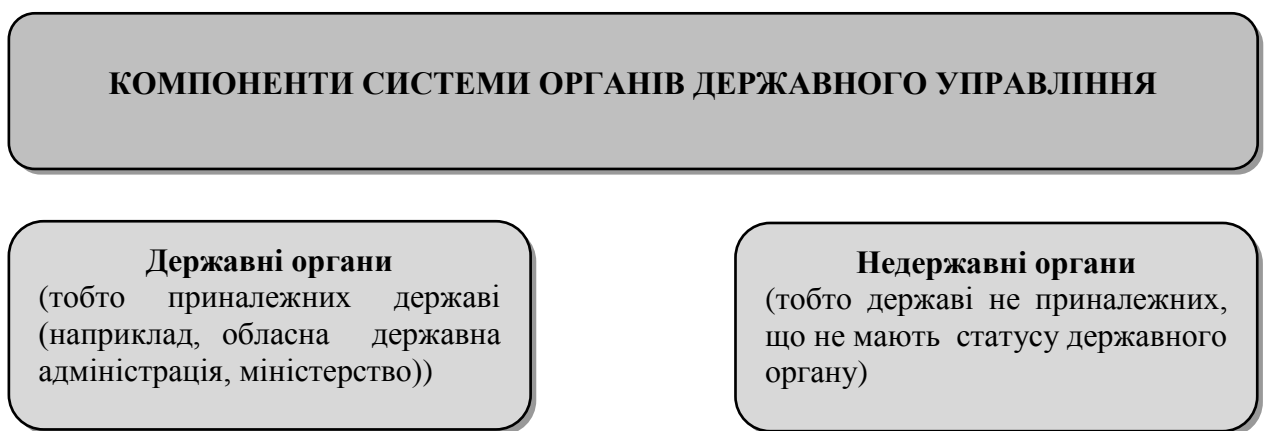

Рис. 1.4. Компоненти системи органів державного управління

Як зазначають К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. В. Горбач та ін. вчені в підручнику «Адміністративне право України»: «Першим в цій системі належить головне місце. Їхня сукупність є складовою частиною апарату держави. У цих органах на оплатній основі працюють державні службовці.

Другі - здійснюють державне управління лише в тому випадку, якщо держава делегує їм відповідні повноваження» [1, с. 3].

Зазначимо, що існує ряд функцій публічного управління (рис. 1.5.) [1, с. 3].

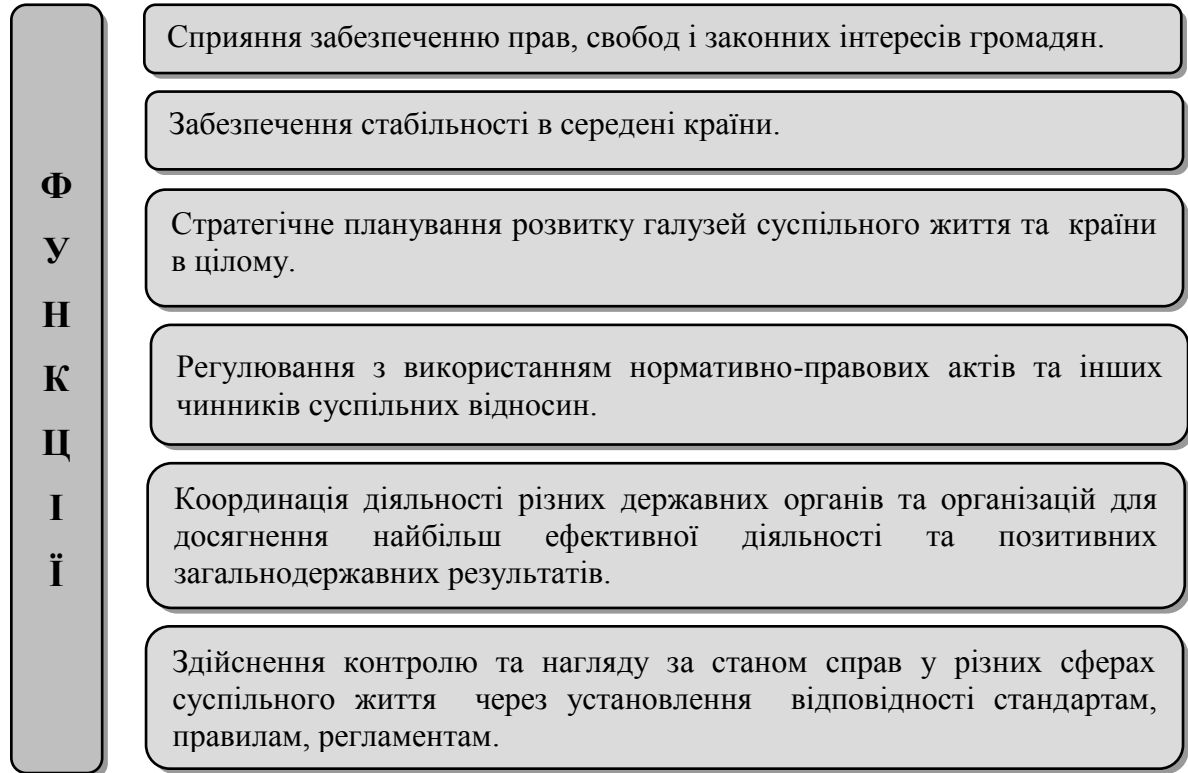

Рис. 1.5. Функції публічного управління

Також, відмітимо той момент, що сьогодні в наукових джерелах можна зустріти два підходи стосовно визначення публічного управління (рис. 1.6.) [1, с. 3].

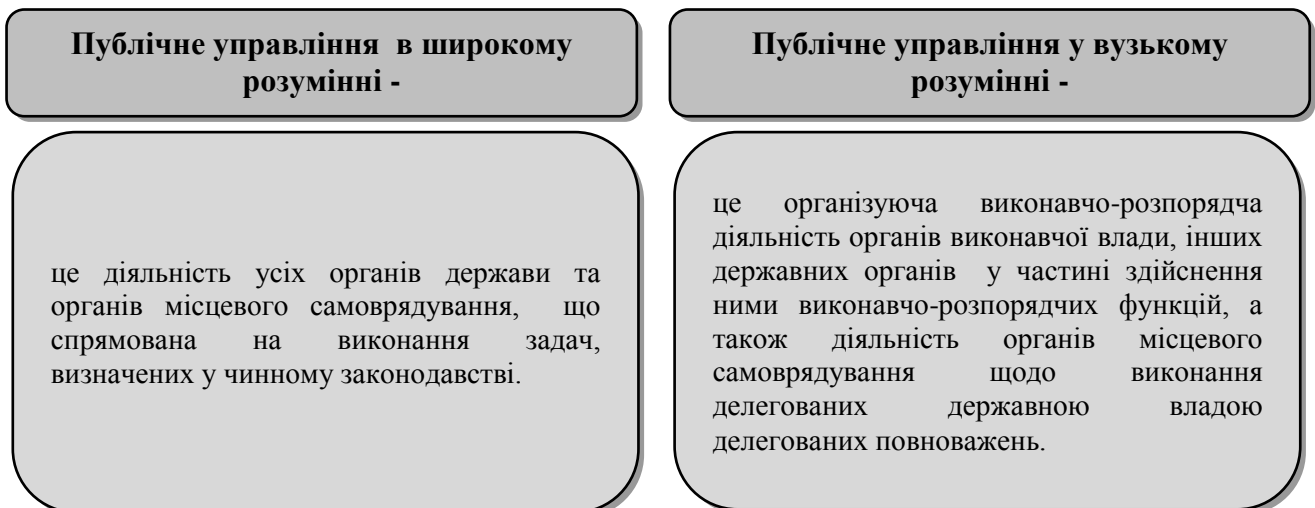

Рис. 1.6. Підходи щодо визначення публічного управління

Торкаючись питання широкого розуміння публічного управління професор Рудой К.М. зазначає, «що ним охоплюється діяльність» (рис. 1.7.):

- органів виконавчої влади – за рахунок здійснення розпорядчо-виконавчої діяльності, спрямованої на втілення в життя приписів чинного законодавства;

- органів законодавчої та судової влади – за рахунок законотворчої діяльності та здійснення правосуддя;

- інших державних органів, що не належать до певних гілок влади – прокуратури, Центральної виборчої комісії, національного банку тощо;

- недержавних органів (органів місцевого самоврядування, громадських організацій) під час реалізації ними делегованих державою повноважень.

Рис. 1.7. Сектори, на які впливає діяльність публічного управління за Рудим К. М.

Особливості сучасного публічного управління, процес його розвитку безпосередньо пов'язані з процесами перетворення соціально-економічної та політичної систем. Роль держави та її управління економікою і соціально-культурною областю за теперішніх умов лише стають міцнішими, про що говорить «інтенсивна правотворча діяльність», яка направлена на керування відносинами у даних областях. Конституція України також дає змогу державі активно здійснювати вплив на економічні, соціальні, культурні, політичні процеси, на формування ринку й ринкових відносин. Не завжди діяльність держави та її органів може мати позитивний вплив на ринкові процеси, проте органи виконавчої влади існують якраз для спонукання державою ринкової економіки. Дана діяльність має піддаватись оцінці за результатами

роботи управлінської системи, модифікаціями в методах управління, його природі.

Якісне усвідомлення сутності публічного управління може здійснюватися завдяки аналізу його основних ознак. Вони є провідними характеристиками, знання яких дає можливість точного усвідомлення, що певна діяльність може бути (а може і не бути) публічним управлінням.

Особливості публічного управління встановлюються шляхом характеристики його основних рис (Додаток А).

За Рудим К. М. «Змістом публічного управління є комплекс функцій, які називаються функціями управління. Через їх реалізацію суб'єкти виконавчої влади здійснюють управлінські процеси, досягають поставленої мети» [2, с. 9].

Функція управління пов'язує воедино результат, який повинен бути отриманий, практичну діяльність з виконання намічених завдань та результат, що отримали. Бажаний результат, буде отриманий тільки, якщо правильно визначені управлінські завдання з врахуванням дійсних можливостей (як приклад, наявність в достатній кількості матеріально-фінансових ресурсів, людських ресурсів (фахівці), володіння об'єктивною інформацією, законодавчою основою та інше). Функції публічного управління є відносно незалежними одиницями виконавчої державної діяльності, що реалізується на базі нормативно-правових актів спеціальною системою органів виконавчої влади, методами що їм належні. Метою функцій управління є виконання поставлених державою та суспільством задач «шляхом владно-організуючої діяльності в різних процесуальних формах» [2, с. 9].

Також слід зазначити, той факт, що ми повністю підтримуємо думку Радчук Т.М., що у своїй статті наголошує, що «О. Оболенський визначає, що механізмом публічного управління є система, яка забезпечує практичну реалізацію функції публічного управління з метою досягнення визначених цілей, яка характеризується власною структурою, методами, важелями, інструментами впливу на об'єкт управління за допомогою відповідного

правового та інформаційного забезпечення. Науковці відзначають, що специфічною рисою публічного управління є механізм контролю суспільства над усіма органами державної влади і органами місцевого самоврядування, якого відповідно не має державне управління [3].

Механізм публічного управління є сукупністю політичних, економічних, організаційних, мотиваційних та правових засобів впливу суб'єкту управління (органів публічної влади та місцевого самоврядування) на об'єкти управління.

На рис. 1.8. наведена класифікація механізму публічного управління за О. Оболенським [4].

Економічні, який формує механізм публічного управління за допомогою банківської, грошово-валютної, інвестиційної, інноваційної, кредитної, податкової політики;

Мотиваційні, які складаються з сукупності стимулів адміністративних і соціально-економічних стимулів, які спонукають посадових осіб до високоефективної роботи);

Організаційні, які характеризують об'єкти, суб'єкти публічного управління, їх цілі, завдання, функції, методи управління та організаційні структури, а також результати їх функціонування;

Політичні, які визначають особливості формування через інструменти економічної, соціальної, фінансової, промислової політики;

Правові, які включають закони, постанови, укази, а також методичні рекомендації, інструкції тощо)

Рис. 1.8. Класифікація механізму публічного управління за
О. Оболенським

Варто також зазначити, що механізми публічного управління повинні бути адаптивними, щоб уникнути виникнення проблем, які вони мають вирішувати, і уникнути необхідності постійно змінювати їх в залежності від розвитку конфліктів між різними органами державного управління та місцевого самоврядування.

Переходячи до питання методів публічного управління, зазначимо наступне. Відтак у навчальному посібнику «Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування» написано, що методи публічного управління представляються собою - «...різні організаційно-правові способи та засоби управлінського впливу з боку органів виконавчої влади та інших компетентних суб'єктів на волю і поведінку учасників управлінських відносин з метою досягнення поставленої мети. Це засоби практичного здійснення завдань і функцій управління. Вони реалізуються шляхом цілеспрямованого управлінського впливу з боку керуючого суб'єкта на поведінку керованого об'єкта з метою вирішення певних управлінських завдань.

У цілому ж управлінські методи відображають характер правовідносин між суб'єктом і об'єктом управління та відповідають на питання: як, яким чином досягаються ті чи інші необхідні управлінські результати?» [5]

Розподіл управлінських методів наведено на рис. 1.9. [5].

Рис. 1.9. Види управлінських методів

Ознаки методів публічного управління відобразимо у додатку Б [5].

1.2. Принципи механізму публічного управління в системі виконавчої служби

Принципи механізму публічного управління в системі виконавчої служби є ключовими для забезпечення ефективності, прозорості та відкритості в діяльності урядових органів. Вони визначають правила, за якими повинна працювати виконавча служба, щоб забезпечити ефективне виконання завдань та досягнення поставлених цілей.

Механізм публічного управління в системі виконавчої служби базується на дотриманні основних засад. У даному пункті наведено ті, які на наш погляд є базовими і без дотримання яких не можливе повноцінне функціонування.

Принцип відповідальності органів виконавчої влади (посадових осіб) за виконання покладених на них обов'язків перед громадянами і державою впливає з положень статей 3, 17, 19 Конституції України та інших відповідних нормативних актів. Згідно зі ст. 3 Конституції України «...державою відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження й забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.» Професор Рудой К. М. підкреслює, що «Органи виконавчої влади відповідальні перед Президентом України, підконтрольні й підзвітні Верховній Раді України в межах, передбачених статтями 85, 87 Конституції України, органам виконавчої влади вищого рівня, а також районним і обласним радам у межах, установлених законом. Рішення вищих органів є обов'язковим для нижчих згідно з розподілом їх повноважень. Взаємовідносини вищих і нижчих органів виконавчої влади здійснюються на основі субординації» [2].

Принцип верховенства права відображений у статті 8 Конституції України, який визначає, що «Конституція має найвищу юридичну силу.

Закони та інші правові акти приймаються відповідно до Конституції України і повинні відповідати їй». Норми Конституції України мають пряму дію. [14].

Принцип законності нерозривно поєднаний з принципом верховенства права і впливає з нього, ґрунтуючись на положеннях Конституції України, яка визначає, що: «Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою» [27]. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, а також їх посадові особи мають діяти в межах своїх повноважень у відповідності з Конституцією та законами України. Забезпечення законності повинно бути реальним. Закон є «основним джерелом права в Україні», прийнятим відповідно до Конституції. Дотримання законності є обов'язком державних органів та їх посадових осіб перед народом України, підкріплюється судовим контролем (зокрема, Конституційним Судом України), прокурорським наглядом, контролем з боку спеціально утворених органів виконавчої влади (інспекцій, адміністрацій, комісій, комітетів) та правом громадян звертатися до державних та громадських органів, включаючи адміністративний суд. [2].

Усі громадяни мають рівні можливості для доступу до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Вони користуються однаковими конституційними правами та свободами і є рівними перед законом. Ніякі привілеї або обмеження за ознаками «раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних чи інших ознак» не допускаються. Також в Конституції України зазначено: «Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані» [14]. Обмеження участі у публічному управлінні можуть бути встановлені лише законом (наприклад, для осіб, засуджених до покарання у вигляді позбавлення волі або недієздатних).

Як наголошує на своїх лекціях Рудой К. М. «Принцип гласності в публічному управлінні пов'язано насамперед з вільним доступом громадян до інформації про діяльність органів виконавчої влади всіх рівнів, окрім

відомостей, які є державною таємницею або іншою захищеною законом таємницею. Кожному гарантовано право вільного доступу до інформації про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Таку інформацію ніким не може бути засекречено (ст. 50 Конституції)» [2].

Також неможна забувати про такі принципи як – прозорість і відкритість. Важливо відзначити, що принцип прозорості тісно пов'язаний з принципом гласності.

Михайлова К. О. у своїй статті «Принципи прозорості та відкритості в діяльності органів публічної влади» пише: «Відкритість і прозорість влади визначаються: якісною нормативно-правовою базою введенням дієвих механізмів для забезпечення доступу громадян до інформації, яка стосується діяльності влади; належним рівнем політичної культури в суспільстві та державі в цілому. Важливим аспектом є роз'яснення політичних рішень, їхнє аргументування у ЗМІ та тлумачення певних положень. Відкритість влади забезпечує зворотній зв'язок від споживачів результатів політичних рішень і дій, що необхідні для ефективного управління, і сприяє підвищенню рівня довіри до представників влади. Проте також завжди варто пам'ятати, що й у відкритості влади існує межа у вигляді потреби в захисті, конфіденційності певної інформації» [28, с. 865].

«Реалізація названого принципу реалізується відповідно до законів України «Про доступ до публічної інформації», «Про звернення громадян», Указу Президента України «Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади», ряду інших юридичних актів» [2].

Слід зазначити, що принципи належного врядування, які визначені у нормах адміністративного права, відіграють важливу роль у публічному управлінні. Особливість цих принципів полягає у їх спрямованості на правозастосовну діяльність суб'єктів публічної адміністрації, яка здійснюється у рамках адміністративних процедур для прийняття та

застосування адміністративних актів. З цим урахуванням, принципи належного врядування повинні бути обов'язково закріплені в Загальному адміністративно-процедурному кодексі України. На сьогоднішній день процедури прийняття адміністративних актів та їх застосування регулюються різними нормативно-правовими актами, такими як Закон України «Про адміністративні послуги», «Про звернення громадян», «Про приватизацію державного майна» та іншими.

Також існують спеціальні принципи публічного управління. Серед них можна виділити галузевий, функціональний, територіальний, принцип централізації та децентралізації, а також єдиноначальність і колегіальності.

Розкриття суті спеціальних принципів розпочнемо з галузевого принципу.

Отже, управління в сфері публічного сектору ґрунтується на об'єднанні однорідних за характером діяльності об'єктів у галузях, таких як медицина, освіта, транспорт і т.д. Кожна галузь має свою систему, яка включає провідний (центральний) орган виконавчої влади та підпорядковані державні органи, організації та підприємства. За цим принципом у державі створено і функціонує 18 міністерств.[2]

Як зазначено в підручнику Задихайло О. А. «Адміністративне право України» «Міжгалузевий (функціональний) принцип, при якому до відання спеціально створеного органу державного управління передається одна (або декілька) державна функція. Такий орган здійснює управління на всій території України незалежно від належності підприємств, установ, організацій до тієї чи іншої галузі або сфери. Міжгалузева виконавча і розпорядча діяльність покладається в основному на державні комітети, служби та адміністрації України, а у деяких випадках – на міністерства. Ці органи здійснюють міжгалузеву координацію з питань, що належать до їх компетенції, а також функціональне регулювання у певній сфері діяльності. Так, наприклад, охорона законності і правопорядку реалізується у всіх сферах суспільного життя за допомогою Міністерства внутрішніх справ, а

збирання податків реалізується в діяльності такого міжгалузевого органу державного управління як Державна фіскальна служба.

Управління, що здійснюється за вказаним принципом прийнято називати міжгалузевим або функціональним, а суб'єктів, що його здійснюють, – органами міжгалузевого або функціонального управління» [29, с. 16].

Пояснення суті територіального принципу, зустрічається в лекціях Рудого К. М. і : «Полягає в тому, що органи публічного управління здійснюють свою діяльність на чітко визначеній території (Кабінет Міністрів України – на всій території України, обласні державні адміністрації – на території областей, районні державні адміністрації – на території районів в областях)» [2].

Також досить точно в лекції Рудого К. М. надано роз'яснення, що представляє собою принцип централізації та децентралізації. «Принцип централізації та децентралізації – доцільне співвідношення централізації владних повноважень із делегуванням їх на місцевій рівень. Залежно від сфери публічного управління (економіка, безпека, юстиція) ступінь проявів буде різний. В економіці переважний характер публічного управління має децентралізація. Оскільки саме таким чином держава має змогу забезпечити реалізацію прав людини на підприємницьку діяльність. У сфері економіки за рахунок адекватної системи оподаткування. Обмеження монополізму, регулювання діяльності спеціальних економічних зон тощо держава забезпечує рівні умови для розвитку економіки. З іншого боку, в галузі національної безпеки прояви централізації є домінуючими, оскільки таким чином доцільніше мінімізувати можливість настання загрози безпеки особи, суспільству та держави. Саме з цих причин такі центральні органи виконавчої влади, як Служба безпеки України, Національна поліція України, Міністерство юстиції України мають чітку ієрархічну систему управління, за якою представництва цих органів на місцях (в областях, районах) чітко підпорядковані відповідним центральним органам» [2].

А ось про принцип єдиноначальності та колегіальності досить влучно, на наш погляд, написано в навчальному посібнику «Адміністративне право України» Стеценко С. Г., в ньому вказано, що: «Єдиноначальність й колегіальності – вказаний принцип публічного управління зводиться до використання переваг як єдиноначальності (оперативність, персональна відповідальність), так і колегіальності (можливість залучення фахівців, колективне обговорення рішення, виваженість рішення). Єдиноначальність характеризується наділенням значними службовими повноваженнями у поєднанні з персональною відповідальністю керівника органу державної влади за результати роботи керованого ним органу» [30]. Також необхідно додати, що як виділяє в лекціях професор Рудой К. М.: «Колегіальність же зводиться до необхідності розумного використання переваг колективного обговорення прийняття рішення, коли фахівці з тих чи інших питань залучаються до процесу підготування проекту рішення. Це досягається за рахунок створення колегій, рад чи нарад при органах публічної адміністрації» [2].

1.3. Іноземний досвід функціонування механізму публічного управління в системі виконавчої служби

На наш погляд використання зарубіжного досвіду у механізмі публічного управління в системі виконавчої служби в українській практиці є дуже важливим для подальшого розвитку країни. Зарубіжний досвід може бути корисним для України в багатьох аспектах, таких як підвищення ефективності державного управління, покращення якості послуг для громадян, забезпечення прозорості та відкритості в управлінні, а також впровадження інноваційних підходів.

Зарубіжний досвід може допомогти Україні у впровадженні сучасних методів на прикладі успішних реформ у сфері публічного управління, які можуть бути адаптовані до умов України.

Звичайно важливо враховувати специфіку української ситуації при використанні зарубіжного досвіду і адаптувати його до потреб країни. Такий обмін досвідом може сприяти покращенню якості управління в системі виконавчої служби в Україні та сприяти подальшому європейському інтегруванню країни.

Сучасні процеси євроінтеграції та активне міжнародне співробітництво України з іноземними партнерами підкреслюють важливість вивчення та аналізу успішного зарубіжного досвіду у нормативному регулюванні виконання судових рішень та рішень інших органів. Недостатньо ефективний інститут примусового виконання рішень потребує пошуку нових шляхів та методів реформування національного законодавства, зокрема, через використання успішного зарубіжного досвіду у адміністративно-правовому регулюванні виконання судових рішень та рішень інших органів.

Результати дослідження міжнародного досвіду в системі виконавчої служби можна зустріти в роботах А.М. Авторгова, Ч.Н. Азімова, Б.М. Гука, Є.В. П'ятницького, С.В. Ківалова, Л.В. Крупнової та багатьох інших.

Вивчення зарубіжного досвіду у сфері адміністративно-правового регулювання виконання судових рішень та рішень інших органів дає можливість впровадження успішного досвіду з іноземних країн у вказану галузь у національне законодавство та його застосування в Україні. З цього приводу, І. В. Скороход правильно вказує, що потрібно подальше вдосконалення напрямків розвитку та більш детальний аналіз їх перспектив. З однієї сторони, не весь досвід є успішним, а з іншого - не всі його аспекти можна впровадити одразу.

В ході проведення досліджень було проаналізовано досвід багатьох країн. Проте у даному питанні висвітлено досвід саме тих країн, який найбільше привернув нашу увагу.

Отже, однією з європейських країн, досвід якої у адміністративно-правовому регулюванні у сфері виконання судових рішень і рішень інших органів нас зацікавив є Німеччина.

Як підмічає Давтян А.Р.: «Механізм примусового виконання судових рішень і рішень інших органів в Німеччині регламентований цивільно-процесуальним законодавством – книга 8 «Виконавче провадження» Німецького цивільного уложення від 1 липня 1896 року» [6, с. 82–83].

У роботі Сіверин Д. В. «Зарубіжний досвід діяльності органів, що здійснюють повноваження, пов'язані із виконанням судових рішень, та його адаптація до вітчизняної правової система» пише: « У Німеччині примусове виконання судових або інших рішень, на противагу Франції, – є повністю державною функцією, які реалізують державні службовці – судові виконавці. Безпосередньо виконавче провадження здійснюють реєстратори цього суду, що повноважні діяти на підставі спеціального сертифікату, який надає право виконувати рішення суду» [7, с. 82 - 83]. Мальцева Є. В. у «Порівняльний аналіз систем виконавчого провадження в Україні та зарубіжних державах» відмічає: «Судових виконавців призначає на посаду Голова вищого регіонального суду та керівник окружного суду. Судові виконавці в Німеччині наділені державно-владними повноваженнями і є носіями відповідного адміністративно-правового статусу» [8]. А у Верба О. Б. в дослідженні відмічено, що: «Система примусового виконання в Німеччині складається із судів, судових виконавців та служби земельного кадастру. Кожний із цих державних органів наділений повноваженнями щодо примусового виконання рішень. Стягувач може звернутися до будь-якого державного органу у зручний для себе час і обрати спосіб виконання рішень» [9, с. 104].

Також Шелевер Н. В. пишучи про «особливості виконавчого провадження в країнах Європейського Союзу» акцентує увагу на тому, що: «У Німеччині судовий виконавець повинен сприяти добровільному і швидкому виконанню. Якщо виконавець не виявляє майна, належного боржнику, на яке може бути звернене стягнення, а боржник, у свою чергу, доведе спроможність оплатити борг у найкоротші строк (в межах шести місяців) по частинах, то виконавець проводить здійснення стягнення

частинами, якщо проти цього не заперечує кредитор. Також судовий виконавець має право за клопотанням боржника відкласти реалізацію арештованого майна на один рік, якщо боржник зобов'язується виплатити борг протягом зазначеного строку. Крім того, звернення стягнення на майно боржника взагалі не проводиться, якщо очікувана сума від реалізації звернених до стягнення предметів може перевищити витрати примусового виконання» [10, с. 264].

Відтак вбачається, що: «...у Федеративній Республіці Німеччина дуже лояльне законодавство у сфері примусового виконання до боржників, утім варто зазначити, що адміністративний примус у адміністративно-правовому регулюванні досліджуваної сфери все ж має місце. Так, на вимогу судового виконавця щодо з'ясування стану матеріального становища боржника, останній зобов'язаний надати йому повну інформацію щодо власного майна і всіх наявних у нього активів. Судовий виконавець зобов'язаний попередити боржника про кримінальну відповідальність у разі надання неправдивої інформації» [11].

У Німеччині судові рішення, що підлягають обов'язковому виконанню, можуть бути виконані протягом 30 років. Якщо на той момент, коли було винесено рішення суду боржник був неплатоспроможним, але пізніше його фінансовий стан покращився, то рішення може бути виконане. Таким чином, німецьке законодавство стосовно виконання судових рішень є досить терплячим до боржників. Проте, впровадження в Україні досвіду Німеччини у цій сфері може бути проблематичним через можливість корупційних зловживань, а також через відмінності в менталітеті громадян. Тому можна припустити, що така система в Україні може бути неефективною.

Варто зазначити, що ще однією країною, яка має позитивний довід реформування адміністративно-правового регулювання у сфері примусового виконання судових рішень і рішень інших органів – є Латвія. У ході досліджень у своїй статті «Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання у сфері виконання судових рішень і рішень інших органів і

можливостей його використання в Україні» Є. П. Плохута зазначає наступне: «Функцію виконання рішень у Латвійській Республіці виконують присяжні судові виконавці, які адміністративно підпорядковані Раді присяжних судових виконавців. Основою адміністративно-правового регулювання у сфері примусового виконання рішень у Латвійській Республіці є Закон «Про судових виконавців» (Law of Bailiffs). Відповідно до ст. 106 Закону «Про судову владу» (Law of Judicial Power) присяжні судові виконавці є особами, які входять до складу судової системи та підкорюються лише закону. Контроль за діяльністю присяжних судових виконавців здійснюється в таких формах, зокрема: судовий контроль здійснює окружний суд, на території якого знаходиться посадове місце виконавця. Призначений головою окружного суду суддя має право перевіряти роботу присяжних судових виконавців. Про результати перевірки суддя інформує Раду присяжних судових виконавців Латвійської Республіки, яка дає присяжному виконавцю вказівки та рекомендації, а також порушує клопотання про відкриття дисциплінарної справи або звертається до компетентних органів для кримінального переслідування виконавця. Дії, рішення та бездіяльність присяжного судового виконавця можуть бути оскаржені в суді відповідно до Цивільно-процесуального закону (кодексу) Латвійської Республіки. Важливим також є закріплення обов'язкового страхування ризику професійної діяльності присяжних судових виконавців» [12].

У своїй статті «Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання у сфері виконання судових рішень і рішень інших органів і можливостей його використання в Україні» Плохута Є. П. зазначає: «Особливістю сфери примусового виконання судових рішень і рішень інших органів в Латвії є застосування до порушників законних вимог судових виконавців санкцій у вигляді суворих штрафів, зокрема, за ненадання інформації або надання неправдивих відомостей і введення в оману судового виконавця. Існує практика звернення судового виконавця до суду із поданням про притягнення боржника до відповідальності. У свою чергу,

притягнення боржників до кримінальної відповідальності у Латвійській Республіці здійснюється, зокрема, за надання недостовірних відомостей, декларацій, заяв судовому виконавцю передбачено такі заходи, як тимчасове позбавлення волі, примусові роботи або штраф, а також за умисне невиконання судового рішення або за затримку з його виконанням, при цьому суб'єктом злочину є посадова особа, котра зобов'язана виконати рішення суду» [12].

Також Плохута Є. П. пише: «Присяжні судові виконавці у Латвійській Республіці входять до складу судової системи. Система контролю процесуальної діяльності присяжних судових виконавців у Латвії аналогічна українській. Корисним для України із правового регулювання у сфері виконання рішень Латвійської Республіки може бути запровадження суворих штрафів за порушення законних вимог судових виконавців» [12].

Варто зазначити, що на даний час в Україні діє змішана система виконавчого провадження. Прийняття законів України «Про виконавче провадження» і «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» у 2016 році та запровадження інституту приватних виконавців було дієвою спробою влади радикально покращити ситуацію у сфері виконання судових рішень.

Процес удосконалення системи примусового виконання судових рішень в Україні ще не завершено, оскільки рівноправ'я державних та приватних виконавців поки що не досягнуто.

Змішана система виконавчого провадження в Україні передбачає забезпечення більш гнучкого та ефективного виконання судових рішень. Проте, існує проблема з недостатньою ефективністю та прозорістю роботи виконавчих служб, а також з недостатньою контрольною функцією над їх діяльністю. Це може призвести до затягування процесу виконання рішень суду та порушень прав громадян.

Таким чином, необхідно посилити контроль над діяльністю виконавчих служб, удосконалити законодавство щодо виконавчого провадження та

забезпечити більшу прозорість та швидкість у виконанні судових рішень для покращення системи виконавчого провадження в Україні.

Висновки до розділу 1

1. В ході проведених досліджень було встановлено, що станом на сьогоднішній день українська практика ще не вирішила питання стандартного регулювання єдиних підходів щодо трактування категорій «публічне управління», «система публічного управління», «об'єкти та суб'єкти публічного управління», що важливо для ефективного реформування та подальшого розвитку системи управління.

Складовими публічного управління прийнято вважати: державне управління; місцеве самоврядування, громадське управління. Змістом публічного управління є комплекс функцій, через реалізацію яких суб'єкти виконавчої влади здійснюють управлінські процеси, досягають поставленої мети. Функції публічного управління є окремими складовими виконавчої діяльності держави, які виконуються відповідно до закону або іншого правового акту за допомогою спеціальної системи органів виконавчої влади, які мають свої унікальні методи.

Механізм публічного управління представляє собою комплекс політичних, економічних, організаційних, мотиваційних та правових засобів, які використовуються для впливу суб'єкта управління (органів публічної влади та місцевого самоврядування) на об'єкти управління.

2. Що ж стосується принципів механізму публічного управління в системі виконавчої служби, то слід зазначити, що вони визначають правила, за якими повинна працювати виконавча служба, щоб забезпечити ефективне виконання завдань та досягнення поставлених цілей. Існує велика кількість принципів механізму публічного управління, серед яких: відповідальність, верховенство права, принцип законності, гласності, прозорості, належного врядування та інші.

3. Стосовно іноземного досвіду функціонування публічного управління в системі виконавчої служби, то зауважимо, що він є досить різноманітним. В першому розділі магістерської роботи висвітлено досвід тих країн, які найбільше нас зацікавили в процесі дослідження. Знання і переймання зарубіжного досвіду може неабияк допомогти Україні у впровадженні сучасних методів на прикладі успішних реформ у сфері публічного управління, які можуть бути адаптовані до умов України.

РОЗДІЛ 2.

СУЧАСНИЙ СТАН МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

2.1. Нормативно-правові основи механізму публічного управління в системі виконавчої служби

Україна визначила своїм основним конституційним завданням на шляху будівництва правової держави підтримку та захист прав і свобод людини, які є основою діяльності держави і гарантуються судом.

Так відповідно до ч. 2 статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» регламентовано, що: «судові рішення, які набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України» [13].

Починаючи з 1999 року, Міністерство юстиції України утворило державну виконавчу службу відповідно до Закону «Про державну виконавчу службу».

Закон України «Про державну виконавчу службу» встановлює основи організації та функціонування державної виконавчої служби, її завдання, правовий статус державних виконавців і їх соціальний захист. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про державну виконавчу службу» головним «завданням державної виконавчої служби є своєчасне, повне і неупереджене примусове виконання рішень судів та інших органів». Державні виконавці районних, міських (міст обласного значення), районних у містах відділів державної виконавчої служби мають виконувати цю функцію згідно з законом.

Також відповідно у статті 129¹ Конституції України вказано, що «суд ухвалює рішення іменем України. Судове рішення є обов'язковим до виконання. Держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному

законом порядку. Контроль за виконанням судового рішення здійснює суд.» [14].

Умови і порядок виконання рішень судів та інших органів, які підлягають примусовому виконанню, визначені Законом України «Про виконавче провадження». Згідно з цим законом, «державна виконавча служба є органом, який здійснює примусове виконання рішень в Україні».

Відповідно до Законів України «Про державну виконавчу службу» та «Про виконавче провадження» державна виконавча служба є «органом, на який покладено примусове виконання рішень в Україні».

Як зазначає Плохута Є.П. в статті «Сутність та особливості примусового виконання судових рішень і рішень інших органів як вид адміністративної діяльності»: «Інститут примусового виконання рішень суду і рішень інших органів важливий та необхідний для реалізації функцій держави щодо відновлення та захисту порушених прав та інтересів, відшкодування завданих збитків та неухильного дотримання та виконання судового рішення та рішення інших юрисдикційних органів» [15].

Вході виконання судового рішення, зустрічається таке поняття як «виконавче провадження», тому на мій погляд не зайвим буде зазначити, що мається на увазі коли мова йде про «виконавче провадження». Відтак відповідно до ст. 1 Закону України «Про виконавче провадження» «Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) (далі - рішення) - сукупність дій визначених у цьому Законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню» [16].

Детальне роз'яснення стосовно учасників виконавчого провадження, загальних умов та порядку здійснення виконавчого провадження, строків у

виконавчому провадженні, а також оскарження рішень та інших моментів, можна знайти в ЗУ «Про виконавче провадження».

Підсумовуючи вище вказане державна виконавча служба в Україні відіграє важливу роль у забезпеченні дотримання законності та захисту прав громадян та підприємств. Завдяки своїй діяльності, вона забезпечує виконання судових рішень та реалізацію правових актів, що сприяє зміцненню правової держави в Україні.

Функціями державної виконавчої служби є:

- примусове виконання судових рішень та розпоряджень органів державної влади, що стосуються виконання обов'язків громадянами та підприємствами;

- реалізація майна, яке було вилучено у злочинців або неправомірно набуто особами;

- забезпечення безпеки та захисту конфіденційної інформації під час проведення виконавчого провадження.

Державна виконавча служба в Україні має важливе значення для забезпечення правової держави та захисту прав громадян та підприємств. Її діяльність сприяє виконанню судових рішень та реалізації правових актів, що є важливим елементом становлення демократичної та правової держави в Україні.

Державна виконавча служба також здійснює виконання рішень та розпоряджень органів державної влади, що сприяє забезпеченню ефективності та оперативності діяльності державних органів. Вона здійснює контроль за дотриманням встановлених норм та вимог, а також забезпечує виконання доручень та вирішення питань, що стосуються державного управління. Таким чином, роль державної виконавчої служби полягає в забезпеченні правопорядку, захисті прав та інтересів громадян, підприємств та держави, а також в ефективному функціонуванні судової системи та державних органів.

Вона є невід'ємною складовою частиною державного управління та гарантом виконання законодавства.

Саме тому, мною було обрано для дослідження систему виконавчої служби України. За головну мету проведеного дослідження було встановлено знайомство з механізмом публічного управління в системі виконавчої служби. Об'єктом для дослідження роботи виконавчої служби було обрана організація, яка повністю відповідає встановленим вимогам та рекомендаціям встановленим вищим навчальним органом, а саме - Перший Правобережний відділ державної виконавчої служби у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) (далі скорочено - Перший Правобережний ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра ПМУМЮ (м. Одеса)).

Відповідно до законодавства, Перший Правобережний відділ державної виконавчої служби у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) (далі-Перший Правобережний ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра ПМУМЮ (м. Одеса)) є державною установою і перебуває у власності держави. [31] Він має організаційно-правову форму господарювання, що забезпечує його функціонування та виконання покладених на нього завдань. Відділ має певну ступінь самостійності у своїй діяльності, але його робота контролюється Міністерством юстиції України.

Місія Першого Правобережного ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра ПМУМЮ (м. Одеса) полягає у забезпеченні ефективного виконання судових рішень та інших завдань, покладених на нього законодавством. Сфера діяльності Першого Правобережного ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра ПМУМЮ (м. Одеса) включає виконання судових рішень з розгляду цивільних, господарських, адміністративних та кримінальних справ. Відділ

також займається проведенням аукціонів, конкурсів та інших процедур з продажу майна, що підлягає виконанню.

Перший Правобережний відділ державної виконавчої служби у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра є одним із підрозділів Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) в Україні.

Безпосередньо створення Першого Правобережного ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра ПМУМЮ (м. Одеса) пов'язане з реформуванням системи державної виконавчої служби в Україні. З метою покращення якості надання послуг у сфері виконавчого провадження було створено Південне міжрегіональне управління Міністерства юстиції, до складу якого увійшов Перший Правобережний ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра ПМУМЮ (м. Одеса). Можна зазначити, що відповідно до офіційних джерел, як такий відділ був створений нещодавно, а саме датою реєстрації є 6 липня 2022 року [17]. Відбувалося формування Першого Правобережного ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра ПМУМЮ (м. Одеса) шляхом проведеної реорганізації міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України. [32] А саме в результаті того, що Південно-Східне МУМЮ (м. Дніпро) стало частиною Південного МУМЮ (м. Одеса), до складу якого увійшло шість областей України: Одеська, Херсонська, Миколаївська, Дніпропетровська, Кіровоградська та Запорізька. Перший Правобережний ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра ПМУМЮ (м. Одеса) було створено шляхом злиття двох відділі державної виконавчої служби, а саме діючих до моменту ліквідації Шевченківського ВДВС у місті Дніпрі Південно-Східного МУМЮ (м. Дніпро) та Центрального відділу державної виконавчої служби у місті Дніпрі Південно-Східного МУМЮ (м. Дніпро). [33] Оскільки реорганізація відбувалася поступово, то спочатку було сформовано Перший Правобережний ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста

Дніпра ПСМУМЮ (м. Дніпро), а дещо пізніше, з проведенням наступної реорганізації було створено Перший Правобережний ВДВС у Шевч. та Центр. районах міста Дніпра Південного МУМЮ (м. Одеса). Начальником новоствореного відділу виступає Шевченко Вячеслав Русланович. Начальник відділу докладає чималих зусиль для того, щоб функціонування відділу здійснювалось на відповідному рівні.

Розвиток Першого Правобережного ВДВС у Шевченківському та Центральному районах міста Дніпра ПМУМЮ (м. Одеса) передбачає впровадження та застосування на практиці нових технологій та електронних сервісів для забезпечення більш швидкого та ефективного виконання судових рішень, а також посилення співпраці з іншими органами виконавчої влади та судовою системою з метою покращення якості надання послуг громадянам та бізнесу.

2.2 Класифікація судових рішень

Перш ніж перейти до класифікації судових рішень, звернемося до визначення самого поняття «судові рішення» та розберемося, що ж воно собою представляє.

Як зазначено в посібнику Демського Є. Ф. «судові рішення - це імперативні процесуальні акти, в яких відображається державна воля про процедуру захисту прав, свобод, інтересів та установлення обов'язків учасників процесу, виконання яких є обов'язковим на всій території України» [18].

Розподіл судових рішень в залежності від змісту питань, що розглядається, форми та стадій наведено на рис. 2.1.

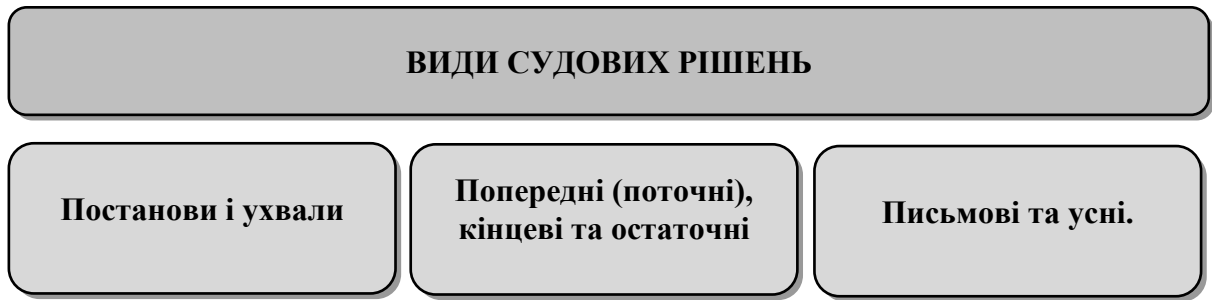

Рис. 2.1. Види судових рішень

Найбільш важливе практичне значення у класифікації судових рішень належить постановам та ухвалам. Постанови приймаються при вирішенні справи по суті. Ухвали постановляються при вирішенні процесуальних питань.

У літературних джерелах можна зустріти інформацію про те, що розрізняють різні види постанов і ухвал суду в залежності від їх змісту та обсягу. Ця класифікація судових рішень має велике значення як для теоретичного дослідження, так і для практичного застосування.

Види постанов відповідно до статей Кодексу адміністративного судочинства України (далі буде використовуватись скорочення КАСУ) наведено у додатку В [18].

Також в підручнику «Адміністративно процесуальне право України» Демський Є. Ф. зазначає, що «не менш пізнавальне, теоретичне та практичне значення має запропонована класифікація ухвал адміністративного суду, які бувають:

1) ухвала суду будь-якої інстанції (статті 160, 169, 205, 230 КАСУ) - нею вирішуються поточні питання процесуального характеру стосовно прийнятності заяви чи скарги, суті заявленого клопотання, вчинення процесуальної дії, залишення скарги без задоволення та ін.;

2) ухвала суду апеляційної інстанції (ст. 205 КАСУ) - нею вирішуються лише вимоги апеляційної скарги, але не вимоги адміністративного позову;

3) ухвала суду касаційної інстанції (ст. 230 КАСУ) - нею вирішуються лише вимоги касаційної скарги, але не вимоги адміністративного позову;

4) додаткова ухвала (ст. 168 КАС України) - постановляється судом, якщо у його ухвалі внаслідок недогляду було вирішено не всі клопотання, щодо яких досліджувалися докази, або не встановлено способи виконання ухвали, або не вирішено питання про судові витрати;

5) окрема ухвала (статті 166, 208, 203 КАСУ) - спрямована на вжиття заходів щодо усунення причин та умов, що сприяли порушенню закону, а також у необхідних випадках про притягнення до відповідальності осіб, рішення, дії чи бездіяльність яких визнаються протиправними» [18].

Також в посібнику Демського Е. Ф. зазначено, що: «Судові рішення залежно від кола питань, які вирішуються, повноти їх вирішення та стадії провадження можна поділити на:

а) попередні (поточні) судові рішення - ними вирішуються частина позовних вимог з клопотаннями особи, яка бере участь у справі, або процесуальні питання, що виникають під час руху адміністративної справи чи позову. Наприклад, постановлення ухвали про залишення позовної заяви без руху чи повернення позовної заяви, відкриття провадження у справі, закриття провадження у справі тощо. Попередніми (поточними) судовими рішеннями провадження у справі не закінчується;

б) кінцеві судові рішення - ними вирішується спір по суті. Кінцеві судові рішення приймаються іменем України негайно після закінчення судового розгляду. Постанова про задоволення частини позовних вимог, незважаючи на те, що вона приймається у процесі судового розгляду, також приймається іменем України. Це відповідає принципу ч. 5 ст. 124 Конституції України та ч. 1 ст. 14 КАС України. Кінцеві судові рішення приймаються, складаються та підписуються в нарадчій кімнаті складом суду, який розглянув справу. Будь-яке порушення цього порядку буде підставою для скасування рішення у зв'язку з недодержанням норм процесуального права;

в) остаточні судові рішення - ними вирішується адміністративний спір по суті, остаточно, і рішення оскарженню у порядку провадження не підлягає. Наприклад у деяких «виборчих спорах» [18].

В підручнику «Адміністративне право України» Битяка Ю. П., Гаращука В. М., Дьяченко О. В. зазначено: «За формою судові рішення можуть бути усними або письмовими» [35, с. 44].

В навчальному посібнику Демського Е. Ф. вказано: «У вигляді письмового документа викладаються:

- усі постанови судів будь-якої інстанції;
- усі ухвали, що викладаються окремими документами, які

вирішуються під час судового розгляду. Орієнтовний перелік цих ухвал наведений у ч. 4 ст. 160 КАС України. Такі ухвали теж постановляються в нарадчій кімнаті і оголошуються безпосередньо після виходу із нарадчої кімнати. Порухення процесуального порядку постанови ухвал веде до їх скасування як постановлених з порушенням норм процесуального права;

- усі ухвали за результатами розгляду апеляційних та касаційних скарг;
- усі ухвали судів з інших питань, якщо вони постановляються

поза судовим розглядом. Наприклад постановлення ухвали за судовим дорученням (ст. 115 КАСУ).

Законодавець не встановлює переліку випадків прийняття ухвал в усній формі. Але зміст ч. 6 ст. 160 та ч. 2 ст. 165 КАС України дає підстави вважати, якщо ухвали постановляються під час судового розгляду і законодавцем не встановлена обов'язкова форма ухвали, то вони можуть бути, на розсуд суду, як письмові, так і усні. При постановленні усної ухвали зміст її фіксується секретарем судового засідання у журналі судового засідання та оголошується висновок суду і мотиви, з яких суд дійшов такого висновку.

Судові рішення можуть бути класифіковані й за іншими ознаками залежно від того, які підстави покладені в основу класифікації» [18].

Також слід зазначити, що в залежності від характеру вимог, всі судові рішення можна розділити на дві основні категорії:

- судові рішення майнового характеру (наприклад, про стягнення грошових коштів, визнання права власності та інші);
- судові рішення немайнового характеру або, як їх ще називають, судові рішення зобов'язального характеру, тобто ті, які не можуть бути оцінені в грошовому еквіваленті (наприклад, рішення про поновлення на роботі, про виселення боржника, про конфіскацію майна та інші).

Даний спосіб класифікації судових рішень законодавчо невизначений і виникає з класифікації позовних вимог за Законом України «Про судовий збір», який передбачає різні тарифи судового збору в залежності від того, чи є позовна вимога майною чи немайною. В судовій практиці відомі певні підходи до розмежування майнових та немайнових вимог в окремих категоріях справ. Наприклад, Верховний суд в постанові у справі № 905/98/20 від 21 грудня 2020 року зазначив, що якщо позовна вимога не направлена на «збагачення» позивача, яке можна оцінити вартісно, то такий позов є немайновим. Тоді як, майнові спори мають свою вартість. Такі спори включають у себе ситуації, коли люди претендують на право власності на майно або грошові кошти, на право володіння майном або його використання. Якщо позивач може оцінити свої вимоги грошово, це свідчить про майновий характер спору і повинно відобразитися у сумі, вказаній у позові. Подібна правова позиція викладена в постанові Великої Палати Верховного Суду від 26.02.2019 у справі № 907/9/17.

Провівши відповідні дослідження, увагу привернуло те що на сьогоднішній день в Україні виконання судових рішень немайнового характеру є на досить низькому рівні, а тому значна увага у даній роботі буде приділена саме проблематиці невиконання судових рішень немайнового характеру.

Що ж стосується статистичних даних, то інформація щодо виконання немайнових рішень, на даний момент обмежена у доступі.

Визначити частку судових рішень немайнового характеру до загальної кількості судових рішень практично неможливо з огляду на відсутність в офіційних статистичних звітах, які публікуються Верховним судом України, Державною судовою адміністрацією (ДСА) та Департаментом державної виконавчої служби (ДВС), інформації в розрізі судових рішень немайнового характеру. Брак офіційної статистичної інформації унеможливорює визначення кількісних тенденцій з цього питання, як, наприклад, найбільш поширені сфери суспільних відносин, в яких трапляються випадки невиконання судових рішень [19].

2.3 Виклики та перспективи публічного управління в умовах війни та реформ в Україні

Україна, як країна, що переживає складні випробування на шляху до реформ та розвитку, стикається з численними викликами у сфері публічного управління. Сучасний стан механізму публічного управління в системі виконавчої служби в Україні визначається не лише внутрішніми факторами, але й зовнішніми обставинами, які значно ускладнюють його функціонування.

Однією з головних перешкод у роботі виконавчої служби в Україні є військова агресія Росії на сході країни. Цей конфлікт не лише спричинив людські трагедії та збитки для економіки, але й створив серйозні виклики для державного управління. Необхідно постійно забезпечувати безпеку країни, а це вимагає значних зусиль та ресурсів з боку виконавчої служби.

Додатковою проблемою є відтік робочих кадрів та еміграція робочого населення. Багато кваліфікованих фахівців шукають можливості для розвитку за кордоном через низькі зарплати, корупцію та недостатню підтримку влади. Це призводить до дефіциту кадрів у системі виконавчої служби та ускладнює проведення необхідних реформ.

Крім того, скрутне економічне становище України є ще одним серйозним фактором, який впливає на механізм публічного управління. Недостатнє фінансування, боргове навантаження, нестабільність курсу гривні – все це створює складнощі для реалізації державних програм та реформ.

Незважаючи на ці виклики, важливо пам'ятати, що сучасний стан механізму публічного управління в Україні потребує постійного удосконалення та адаптації до нових умов. Необхідно залучати нові кадри, надавати їм можливості для професійного зростання, впроваджувати інноваційні технології та цифрові рішення для покращення ефективності державного управління.

У цей нелегкий час важливо зберегти оптимізм та дотримуватися принципу професіоналізму та прозорості у державному управлінні. Тільки таким чином можна подолати складнощі та досягти успіху на шляху до розвитку країни.

Отже, досліджуючи сучасний стан механізму публічного управління в системі виконавчої служби, можна зазначити, що механізм публічного управління в системі виконавчої служби є однією з ключових складових ефективної державної політики. В умовах постійних змін у суспільстві, технологічного прогресу та глобалізації, а також додаткових викликів, які спіткали Україну, важливо постійно вдосконалювати механізми публічного управління для забезпечення якості та ефективності державного управління.

Одним із ключових аспектів сучасного механізму публічного управління на шляху розвитку є впровадження інноваційних технологій та цифрових рішень. Це дозволяє автоматизувати процеси прийняття рішень, спрощує доступ до інформації та покращує комунікацію між різними органами влади. Застосування цифрових технологій також сприяє зменшенню бюрократичних процедур та покращенню якості послуг, які надаються громадянам.

Розвиток кадрового потенціалу в системі виконавчої служби. Професіоналізм та компетентність співробітників є ключовими для успішного функціонування державних структур.

Також важливим аспектом є забезпечення прозорості та відкритості у діяльності виконавчої служби. Громадський контроль, доступ до інформації та можливість участі громадян у процесах прийняття рішень сприяють покращенню довіри до державних органів та забезпечують легітимність їх дій.

У цілому, сучасний стан механізму публічного управління в системі виконавчої служби вимагає постійного вдосконалення та адаптації до змін у суспільстві. Тільки так можна забезпечити ефективне та якісне державне управління, яке відповідає потребам сучасної епохи.

Висновки до розділу 2

1. Інститут примусового виконання рішень суду та рішень інших органів є важливим для забезпечення функцій держави з відновлення та захисту порушених прав, відшкодування завданих збитків та виконання судових та інших юрисдикційних рішень. Функціонування виконавчої служби здійснюється в рамках законодавства України, зокрема Законів "Про державну виконавчу службу" та "Про виконавче провадження", а також у відповідності до Конституції України та інших нормативно-правових актів.

2. Судові рішення є обов'язковими процесуальними актами, які виражають державну волю щодо захисту прав, свобод та обов'язків учасників процесу. Вони повинні бути виконані на всій території України. Класифікація судових рішень може проводитися за різними ознаками, в залежності від підстав, на яких ґрунтується класифікація.

3. Сучасний стан механізму публічного управління в Україні ускладнений зовнішніми обставинами, зокрема військовою агресією Росії, відтікком робочих кадрів та скрутним економічним становищем.

Виконавча служба країни потребує значних зусиль для забезпечення безпеки та добробуту населення, а також для проведення необхідних реформ у умовах внутрішніх та зовнішніх викликів. Необхідно шукати шляхи привернення та утримання кваліфікованих фахівців у системі виконавчої служби, а також розв'язувати проблеми, пов'язані з економічною нестабільністю та фінансовими труднощами.

РОЗДІЛ 3.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

3.1 Удосконалення елементів механізму публічного управління в системі виконавчої служби шляхом автоматизації процесу списання грошових коштів з рахунку боржника

Законодавча база з питань публічного управління в системі виконавчої служби неодноразово піддавалась доповненню та удосконаленню. Так і на сьогоднішній день є певні моменти, які потребують значної уваги. На нашу думку питання щодо списання грошових коштів з рахунку боржника в межах виконання судового рішення виконавчою службою залишається актуальним.

Так відповідно до п. 7 р. VIII «Інструкції з організації примусового виконання рішень» «виконавець зобов'язаний винести постанову, розпочинаючи виконання рішення про стягнення коштів» [25].

Згідно п. 8 р. VIII «Інструкції з організації примусового виконання рішень» передбачено, що : «на кошти та інші цінності боржника, що перебувають на рахунках та на зберіганні у банках чи інших фінансових установах, небанківських надавачах платіжних послуг, або на електронні гроші, що зберігаються на електронних гаманцях в емітентах електронних грошей, на рахунках у цінних паперах у депозитарних установах, накладається арешт, про що виноситься постанова виконавця. У постанові зазначається сума коштів, яка підлягає арешту, з урахуванням вимог за виконавчим документом, стягнення виконавчого збору, витрат виконавчого провадження, штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження, основної винагороди приватного виконавця та вказуються реквізити рахунку/електронного гаманця, на якому знаходяться кошти/електронні гроші, що підлягають арешту, або зазначається, що арешт

поширюється на кошти/електронні гроші на всіх рахунках/електронних гаманцях боржника, у тому числі тих, що будуть відкриті після винесення постанови про арешт коштів» [20].

Виконавець, при наявності коштів на рахунку боржника, надсилає до відповідного банку платіжну інструкцію на примусове списання коштів. Після отримання грошових коштів на рахунок, що належить органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця, грошові кошти перераховуються стягувачу відповідно до виконавчого документа. [25]

Проте на практиці виконавці зіштовхуються з деякими проблемами, які уповільнюють процес виконання судових рішень. Зазначимо, що одним із проблемних моментів, з яким зіштовхуються приватні/державні виконавці є неналежне опрацювання банками платіжних інструкцій, направлених на списання грошових коштів з рахунків боржників. Це, у свою чергу, робить процес виконання судових рішень більш тривалим. Також варто звернути увагу на те, що на даний момент взаємодія в електронному вигляді державних виконавців можлива не з усіма банками, що, у свою чергу, також обмежує та уповільнює процес виконання судових рішень. [25]

Окрім того, однією із актуальніших проблем з якою зустрічаються державні/приватні виконавці в процесі примусового виконання рішень є те, що при отриманні інформації від банківської установи щодо наявності грошових коштів на рахунках боржника, виконавець згідно із ст. 13 Закону України «Про виконавче провадження» повинен «не пізніше наступного робочого дня» направити платіжну інструкцію на списання таких коштів, проте за результатами опрацювання платіжної інструкції отримує нормативно-необґрунтовані відмови від відповідної банківської установи (як приклад «Арешт на кошти боржника вже накладений банком в рамках іншого виконавчого провадження»)[25].

Також зауважимо, що направлення платіжної інструкції до банківської установи є досить трудомістким процесом, який займає певний час. Як приклад, державний виконавець створює в АСВП (Автоматизована система

виконавчого провадження) платіжну інструкцію в електронному вигляді, після чого роздруковує та віддає на візування керівнику відділу державної виконавчої служби. Керівник, у свою чергу, підписує та ставить печатку, після чого передає відповідальній особі, яка в свою чергу вивантажує платіжну інструкцію з АСВП в вигляді файлу, а потім завантажує цей файл до клієнт-банку і підписує його електронним підписом. Після чого в клієнт-банку керівник накладає на платіжну інструкцію свій електронний підпис та відправляє платіжну інструкцію на опрацювання до банківської установи. [25]

Враховуючи дублювання деяких операцій із вищенаведеного прикладу, можна запропонувати наступні напрями удосконалення. Державний виконавець створює в АСВП платіжну інструкцію в електронному вигляді, після чого керівник відділу державної виконавчої служби візує в АСВП платіжну інструкцію. Далі платіжна інструкція автоматично направляє на візування до відповідальної особи. Відповідальна особа, у свою чергу, візує платіжну інструкцію в АСВП і відправляє її до банківської установи без використання клієнт-банку. Після того як платіжна інструкція буде опрацьована банківською установою, державний виконавець може переглянути результат опрацювання шляхом завантаження з АСВП журналу обліку платіжних інструкцій [25].

Такий принцип роботи з платіжними інструкціями, на наш погляд, має значно пришвидшити процес опрацювання документу та спрощує процес взаємодії з банківськими установами, що сприяє більш ефективній роботі виконавчої служби [25].

3.2 Удосконалення елементів механізму публічного управління в системі виконавчої служби шляхом впровадження заходів для виконання судових рішень немайнового характеру

Законодавча база з питань публічного управління в системі виконавчої служби представляє собою набір законів, постанов, розпоряджень, які регулюють процес публічного управління і визначають права, обов'язки та відповідальність учасників цього процесу. Як і будь-який інший механізм, механізм публічного управління без винятку, потребує постійного удосконалення, а отже і його елементи також зазнають змін. Останнім часом багато уваги стало приділятися питанню невиконання судових рішень немайнового характеру. [26]

Ознайомившись з процесуальною формою виконання рішень немайнового характеру, які не можуть бути виконані без участі боржника, увагу привертає той факт, що дана процесуальна форма, є дещо спрощена і через це, як показує практика, доволі часто судові рішення залишаються не виконаними. Тому маємо за мету запропонувати заходи, використання яких допоможе удосконалити порядок виконання рішень немайнового характеру у примусовому порядку. Та для початку проаналізуємо порядок «виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення» [16]. Так, згідно статті 63 Закону України «Про виконавче провадження» «за рішеннями, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, визначеного частиною шостою статті 26 цього Закону, перевіряє виконання рішення боржником. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше як на третій робочий день після відкриття виконавчого провадження».

В той же час, як зазначає у своїй науковій статті Митрополенко А. С. та Сиченко В. В. спираючись на діючі законодавчі акти: «у разі невиконання без поважних причин боржником рішення виконавець виносить постанову про

накладення на боржника штрафу, в якій також зазначаються вимога виконати рішення протягом 10 робочих днів (за рішенням, що підлягає негайному виконанню, - протягом трьох робочих днів) та попередження про кримінальну відповідальність.

Слід відзначити, що виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, передбаченого частиною другою цієї статті, повторно перевіряє виконання рішення боржником. А у разі повторного невиконання без поважних причин боржником рішення, якщо таке рішення може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та вживає заходів примусового виконання рішення, передбачених цим Законом.

У разі невиконання боржником рішення, яке не може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає до органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та виносить постанову про закінчення виконавчого провадження. Також виконавець під час виконання рішення про заборону вчиняти певні дії або про утримання від вчинення певних дій доводить до відома боржника резолютивну частину такого рішення, про що складає відповідний акт. Після складення акту виконавець виносить постанову про закінчення виконавчого провадження» [26].

Як показує практика наведених у статті заходів буває недостатньо для ефективного виконання рішень, тому пропонується надати державному та/або приватному виконавцю додаткові повноваження вчиняти такі заходи, які будуть ефективно діяти і забезпечувати реальне виконання рішення, а саме примушувати боржника відповідним чином здійснювати рішення зобов'язального характеру. Таким чином, доки боржник не виконає рішення суду, він не зможе, наприклад, виїхати за межі країни або в нього буде обмежене право на користування власним майном. А якщо боржник звернеться до суду, наприклад, з проханням зняти заборону на виїзд з країни,

то суд прийме до уваги те, що раніше було винесено рішення, яке не виконано боржником. [26]

Підсумовуючи вищенаведене, пропонуються три тимчасові заходи, які допоможуть удосконалити порядок виконання рішень немайнового характеру у примусовому порядку, це: заборона на виїзд боржника за межі України, внесення повідомлення про внесення відомостей про боржника до Єдиного реєстру боржників (далі буде використовуватись - ЄДР) і арешт майна боржника. Слід звернути увагу, що аналогічні заходи застосовуються при примусовому виконанні виконавчих документів про стягнення аліментів в частині внесення відомостей про боржника до ЄДР, звернення стягнення на майно боржника та застосування тимчасових обмежень таких як, зокрема, встановлення тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України (без отримання відповідного судового рішення), що в свою чергу примусить та вплине на боржника своєчасно та у повному обсязі виконати вимоги відповідного рішення зобов'язального характеру. Зазначимо, що наведені заходи необхідно застосовувати до фізичних осіб. Щодо випадків, коли боржником є юридична особа, яку зобов'язано вчинити певні дії, зауважуємо, що належними заходами примусового виконання рішень у разі невиконання відповідного рішення (у відповідний термін з моменту відкриття виконавчого провадження), є внесення відомостей про юридичну особу до Єдиного реєстру боржників (на весь період до моменту/факту виконання відповідного рішення), а також звернення стягнення на майно боржника (все рухоме/нерухоме майно на весь період до моменту/факту виконання відповідного рішення), як забезпечення виконання юридичною особою відповідного рішення. [26]

3.3 Цифровізація виконавчого провадження

Цифровізація виконавчого провадження відіграє важливу роль у покращенні механізму публічного управління виконавчою службою. Серед аспектів, які підкреслюють важливість цифровізації в цьому контексті можна виділити:

- Ефективність та швидкість процесу. Завдяки впровадженню цифрових технологій у виконавче провадження, можливо автоматизувати багато процесів, що дозволяє зменшити час на вирішення справ та покращити швидкість надання послуг громадянам.

- Зручність для громадян. Цифровізація дозволяє громадянам звертатися до виконавчої служби онлайн, подавати документи через електронну систему, отримувати інформацію про стан справи тощо без необхідності особистого візиту до відділів.

- Транспарентність та доступність інформації. Цифровізація дозволяє забезпечити доступ до інформації про стан справи, розклади засідань, рішення суду тощо через електронні платформи, що сприяє підвищенню рівня транспарентності виконавчого провадження.

- Моніторинг та аналітика. Цифровізація дозволяє збирати та аналізувати дані про роботу виконавчої служби, що допомагає удосконалювати процеси, виявляти проблемні моменти та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Отже, цифровізація виконавчого провадження в контексті механізму публічного управління виконавчою службою сприяє покращенню якості надання послуг, забезпечує ефективне використання ресурсів та покращує сприйняття громадянами процесу виконавчого провадження.

Як зазначено в п.5 р. I Інструкції з організації примусового виконання рішень «Основною інформаційною базою про здійснення виконавчого провадження є автоматизована система виконавчого провадження (далі -

автоматизована система).»[20] (в ході магістерської роботи буде використовуватись скорочення – АСВП).

Механізм функціонування автоматизованої системи визначає – «Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження, затверджене наказом Міністерства юстиції України від 05 серпня 2016 року № 2432/5, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 12 серпня 2016 року за № 1126/29256» [21].

Ст. 8 Закону України «Про виконавче провадження» передбачено наступне:

«1. Реєстрація виконавчих документів, документів виконавчого провадження, фіксування виконавчих дій здійснюється в автоматизованій системі виконавчого провадження, порядок функціонування якої визначається Міністерством юстиції України.

Вільний та безоплатний доступ до інформації автоматизованої системи виконавчого провадження забезпечує Міністерство юстиції України у мережі Інтернет на своєму офіційному веб-сайті з можливістю перегляду, пошуку, копіювання та роздрукування інформації, на основі поширених веб-оглядачів та редакторів, без необхідності застосування спеціально створених для цього технологічних та програмних засобів, без обмежень та цілодобово.

Інформація повинна містити відомості про час її розміщення.

2. Автоматизованою системою виконавчого провадження забезпечується:

1) об'єктивний та неупереджений розподіл виконавчих документів між державними виконавцями;

2) надання сторонам виконавчого провадження інформації про виконавче провадження;

3) виготовлення документів виконавчого провадження;

4) централізоване зберігання документів виконавчого провадження;

5) централізоване зберігання інформації про рахунки органів державної виконавчої служби та приватних виконавців, відкриті для цілей виконавчого провадження;

6) підготовка статистичних даних;

7) реєстрація вхідної і вихідної кореспонденції та етапів її проходження;

8) передача документів виконавчого провадження до електронного архіву;

9) формування Єдиного реєстру боржників» [16].

З моменту впровадження АСВП та прийняття законодавчих норм в цьому напрямку здавалося швидкість та ефективність виконання судових рішень значно покращились, проте на сьогоднішній день все ж таки існують ряд моментів, які потребують доопрацювання.

Відтак, наприклад, в червні 2023 року Верховною Радою України отримано Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо цифровізації виконавчого провадження № 9363. Метою цього законопроекту є цифровізація виконавчого провадження. За твердженням авторів цього проєкту він покликаний також модернізувати та розширити наявний функціонал АСВП.

Цей законопроект пропонує:

- розширити функціонал Системи, зокрема, щодо взаємодії виконавців з державними органами, банками, іншими фінансовими установами, небанківськими надавачами платіжних послуг, емітентами електронних грошей;

- удосконалити порядок звернення стягнення на кошти боржників на рахунках у банках, інших фінансових установах, яке здійснюватиметься за допомогою інформаційної взаємодії виконавців та зазначених суб'єктів (автоматизований арешт коштів);

- зробити обов'язковим підключення банків, інших фінансових установ до інформаційної взаємодії (автоматизованого арешту коштів);

- автоматизують виключення відомостей про особу з ЄРБ та зняття арешту з коштів на рахунках у разі надходження «на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, приватного виконавця коштів, достатніх для задоволення вимог стягувача, виконавчого збору, витрат виконавчого провадження, штрафів та основної винагороди приватного виконавця», які підлягають стягненню під час виконання такого рішення.

«Запропоновані зміни сприятимуть оптимізації стадій виконавчого провадження, строків вчинення виконавчих дій та підвищенню ефективності виконавчого провадження, а головне – слугуватимуть боротьбі з корупцією та відновленню довіри до держави в особі органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень. Тож прийняття Верховною Радою України законопроекту № 9363 цифровізує виконавче провадження, зробить комфортним сплату боргу для добросовісних боржників, що підвищить рівень примусового виконання рішень», - зазначив Олександр Олійник – директор Директорату правосуддя та кримінальної юстиції Міністерства юстиції України, к. ю. н., заслужений юрист України [22].

На даний момент цей законопроект перебуває досі на розгляді, а тому невідомо чи будуть прийняті та впроваджені в дію вище описані заходи.

Впровадження даного законопроекту допомогло б Україні наблизитись до членства у ЄС.

23 червня 2022 року Європейська рада офіційно надала Україні статус кандидата на вступ до ЄС. Рішення було прийняте під час проведення засідання Європейської ради за участі глав держав та урядів 27 держав-членів Європейського Союзу 23-24 червня у Брюсселі, Бельгія. Головною темою порядку денного зустрічі було зміцнення безпеки і стабільності ЄС, в рамках чого розглядаються й питання надання Україні, Молдові та Грузії статусів кандидатів на членство в Євросоюзі.

Проте перед Україною постало неабияке завдання. Як зазначив у своїй статті Віталій Чепурний: «Серед семи головних вимог, озвучених Європейською Комісією 17 червня до України в якості кандидата на членство

в ЄС, йдеться про верховенство права і, зокрема, «ефективну і прозору систему правосуддя». Для цього Україна має реалізувати цілий комплекс реформ, зокрема, у системі правосуддя та фінансів.

А оскільки «Невід’ємною і завершальною стадією правосуддя є виконання судових рішень. Без фактичного виконання будь-яке ухвалене рішення суду залишається по суті на папері» [23].

В статті, що має назву «Реформа наполовину. Якою має стати система примусового виконання рішень в Україні» Анатолій Телявський – заступник голови Асоціації приватних виконавців зазначив: «Цифровізація процесів примусового виконання рішень і запровадження повноцінної електронної системи арешту коштів боржників на банківських рахунках є ключовою складовою ефективності виконання судових рішень. З цим офіційно погоджуються і Міністерство юстиції, і Асоціація приватних виконавців України, і міжнародні партнери. Станом на 2023 рік така система вже мала б давно працювати в Україні, проте ми досі лише намагаємося надолужити втрачене» [24].

Також Анатолій Телявський пише: «Насправді сьогодні замість повноцінної автоматизованої системи електронного арешту коштів приватні виконавці мають тільки систему електронного обміну інформацією з банківськими установами, що далеко не завжди приводить до швидких результатів у вигляді виконання рішення. Поточна система АСВП, яку забезпечує Міністерство юстиції разом із державним підприємством «Національні інформаційні системи» (НАІС), передбачає лише інформаційну взаємодію в електронному вигляді між банком і виконавцем. Це дає змогу наразі направляти запити про наявність рахунків у банках, відкритих боржником, отримувати відповіді про номери рахунків і залишок коштів, а також надсилати постанови про арешт чи про його зняття» [24].

Також А. Телявський зазначає: «Процедура залишається неавтоматизованою та й досі залежить від людського фактора, адже остаточне рішення про списання чи блокування коштів приймає відповідний

співробітник банку. Автоматичне списання коштів з арештованого рахунку все одно не відбувається, і виконавець до цього часу повинен надсилати до банку платіжну вимогу у паперовому вигляді з печаткою та підписом. Звучить дивно як для 2023 року. До цієї і без того неефективної системи арешту коштів залишаються під'єднаними тільки близько 20 банків з наявних в Україні 70. Обов'язковості та відповідальності за непід'єднання законодавство не передбачає» [24].

«Цим, звісно, користуються недобросовісні боржники. Типовий приклад - ігнорування платіжної вимоги приватного виконавця у банку, власник якого представляє інтереси боржника у тому чи іншому виконавчому провадженні або взагалі володіє відповідною банківською установою. Все це сучасна повсякденна робота приватного виконавця в Україні» [24].

Одним з актуальних соціальних питань, пов'язаних з арештом рахунків, є ситуація з арештом "зарплатних карток" громадян, хоча у законодавстві цей термін не використовується. Для виконання рішень приватним виконавцям доводиться арештовувати всі банківські рахунки боржника. У таких випадках боржник може мати доступ до коштів лише після завершення взаємодії між банком і виконавцем у паперовому форматі, що може займати значний час. Тому навесні 2023 року, після тривалих переговорів та пропозицій від Асоціації приватних виконавців, законодавці прийняли законопроект №8064, який передбачає встановлення щомісячної мінімально захищеної суми у розмірі двох мінімальних заробітних плат (13400,00 грн на серпень 2023 року). Відтепер приватний виконавець може арештовувати лише ті кошти на рахунку, які перевищують цю суму [24].

Отже, як зазначає Анатолій Телявський у своїй статті «Реформа наполовину. Якою має стати система примусового виконання рішень в Україні» - впровадження досвіду країн Європейського Союзу у сфері арешту коштів могло б вирішити цю проблему, але відсутність політичної волі перешкоджає цьому. У Литві діє система автоматизованого арешту коштів

PLAIS, яка автоматично надсилає рішення про арешт коштів боржника у всі банки країни і інші фінансові установи. Кошти автоматично списуються, переказуються на рахунки судового виконавця у відповідному обсязі, і після виконання вимог стягувача та арешту рахунків автоматично знімаються обтяження. Мінімальна людська участь, швидкий сервіс і максимальний захист боржників - ось яким повинна бути справжня автоматизована система, якої так потребує Україна, але якої поки що немає [24].

Висновки до розділу 3

1. В результаті проведеної науково-дослідницької роботи встановлено, що принцип взаємодії державної виконавчої служби в контексті направлення платіжної вимоги до банківської установи потребує удосконалення та доопрацювання, тому нами запропоновано впровадити в дію такий принцип роботи з платіжними інструкціями, при якому етап використання клієнт-банку буде відсутній, що на наш погляд, має значно пришвидшити процес опрацювання документу та спрощує процес взаємодії з банківськими установами, що сприяє більш ефективній роботі виконавчої служби.

2. Ознайомившись з процесуальною формою виконання рішень немайнового характеру, які не можуть бути виконані без участі боржника, увагу привертає той факт, що дана процесуальна форма, є дещо спрощена і через це, як показує практика, доволі часто судові рішення залишаються не виконаними. Тому маємо за мету запропонувати заходи, використання яких допоможе удосконалити порядок виконання рішень немайнового характеру у примусовому порядку.

Пропонуються три тимчасові заходи, які допоможуть удосконалити порядок виконання рішень немайнового характеру у примусовому порядку, це: заборона на виїзд боржника за межі України, винесення повідомлення про внесення відомостей про боржника до Єдиного реєстру боржників і арешт майна боржника.

3. Цифровізація виконавчого провадження в контексті механізму публічного управління виконавчою службою сприяє покращенню якості надання послуг, забезпечує ефективне використання ресурсів та покращує сприйняття громадянами процесу виконавчого провадження. Саме тому неабияку увагу необхідно приділити процесу цифровізації в сфері примусового виконання судових рішень.

ВИСНОВКИ

У результаті проведених досліджень було досягнуто поставлено мету, а саме запропоновано заходи, які дозволяють удосконалити механізм публічного управління в системі виконавчої служби.

В ході написання магістерської роботи були зроблені наступні висновки.

1 Досліджено поняття, складові, функції та методи механізму публічного управління в системі виконавчої служби. В ході проведених досліджень було встановлено, що станом на сьогоднішній день українська практика ще не вирішила питання стандартного регулювання єдиних підходів щодо трактування категорій «публічне управління», «система публічного управління», «об'єкти та суб'єкти публічного управління», що важливо для ефективного реформування та подальшого розвитку системи управління.

Складовими публічного управління прийнято вважати: державне управління; місцеве самоврядування, громадське управління.

Змістом публічного управління є комплекс функцій, через реалізацію яких суб'єкти виконавчої влади здійснюють управлінські процеси, досягають поставленої мети. Функції публічного управління є окремими складовими виконавчої діяльності держави, які виконуються відповідно до закону або іншого правового акту за допомогою спеціальної системи органів виконавчої влади, які мають свої унікальні методи.

Механізм публічного управління представляє собою комплекс політичних, економічних, організаційних, мотиваційних та правових засобів, які використовуються для впливу суб'єкта управління (органів публічної влади та місцевого самоврядування) на об'єкти управління.

2. Визначено основні принципи механізму публічного управління в системі виконавчої служби. Встановлено, що принципи визначають правила, за якими повинна працювати виконавча служба, щоб забезпечити ефективне

виконання завдань та досягнення поставлених цілей. Існує велика кількість принципів механізму публічного управління, серед яких: відповідальність, верховенство права, принцип законності, гласності, прозорості, належного врядування та інші.

3. Досліджено іноземний досвід функціонування механізму публічного управління в системі виконавчої служби. Зауважено, що механізм публічного управління в системі виконавчої служби є досить різноманітним. Висвітлено досвід таких країн Європейського Союзу. Знання і переймання зарубіжного досвіду може неабияк допомогти Україні у впровадженні сучасних методів на прикладі успішних реформ у сфері публічного управління, які можуть бути адаптовані до умов України.

4. Визначено нормативно-правові основи механізму публічного управління в системі виконавчої служби. Встановлено, що інститут примусового виконання «рішень суду і рішень інших органів важливий та необхідний для реалізації функцій держави щодо відновлення та захисту порушених прав та інтересів, відшкодування завданих збитків та неухильного дотримання та виконання судового рішення та рішення інших юрисдикційних органів». Функціонування виконавчої служби здійснюється з дотриманням Законів України «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», Конституції України та інших нормативно-правових актів.

5. Досліджено існуючі види судових рішень. Так, судові рішення представляють собою імперативні процесуальні акти, в яких відображається державна воля про процедуру «захисту прав, свобод, інтересів та установа обов'язків» учасників процесу, виконання яких є обов'язковим на всій території України. Класифікація судових рішень може бути проведена за різними ознаками залежно від того, які підстави покладені в основу класифікації.

6. Проаналізовано виклики та перспективи публічного управління в умовах війни та реформ. Констатовано, що сучасний стан механізму

публічного управління в Україні ускладнений зовнішніми обставинами, зокрема військовою агресією Росії, відтікком робочих кадрів та скрутним економічним становищем.

Виконавча служба країни потребує значних зусиль для забезпечення безпеки та добробуту населення, а також для проведення необхідних реформ у умовах внутрішніх та зовнішніх викликів. Необхідно шукати шляхи повернення та утримання кваліфікованих фахівців у системі виконавчої служби, а також розв'язувати проблеми, пов'язані з економічною нестабільністю та фінансовими труднощами.

7. Запропоновано заходи для удосконалення механізму публічного управління в системі виконавчої служби. В результаті проведеної науково-дослідницької роботи встановлено, що принцип взаємодії державної виконавчої служби в контексті направлення платіжної вимоги до банківської установи потребує удосконалення та доопрацювання, тому нами запропоновано впровадити в дію такий принцип роботи з платіжними інструкціями, при якому етап використання клієнт-банку буде відсутній, що на наш погляд, має значно пришвидшити процес опрацювання документу та спрощує процес взаємодії з банківськими установами, що сприяє більш ефективній роботі виконавчої служби.

8. Ознайомившись з процесуальною формою виконання рішень немайнового характеру, які не можуть бути виконані без участі боржника, увагу привертає той факт, що дана процесуальна форма, є дещо спрощена і через це, як показує практика, доволі часто судові рішення залишаються не виконаними. Тому маємо за мету запропонувати заходи, використання яких допоможе удосконалити порядок виконання рішень немайнового характеру у примусовому порядку. Запропоновано три тимчасові заходи, які допоможуть удосконалити порядок виконання рішень немайнового характеру у примусовому порядку, це: заборона на виїзд боржника за межі України, винесення повідомлення про внесення відомостей про боржника до Єдиного реєстру боржників і арешт майна боржника.

9. Досліджено роль та значення цифровізації виконавчого провадження в контексті механізму публічного управління. Цифровізація виконавчого провадження в контексті механізму публічного управління виконавчою службою сприяє покращенню якості надання послуг, забезпечує ефективне використання ресурсів та покращує сприйняття громадянами процесу виконавчого провадження. Саме тому неабияку увагу необхідно приділити процесу цифровізації в сфері примусового виконання судових рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністративне право України. Загальна частина: курс лекцій/ В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. В. Горбач та ін./за ред. В.В. Коваленка. – 2011.-395 с.
2. Рудой К.М. Лекція до теми № 2 «Публічне управління та виконавча влада» для курсантів за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність. – 2017. – 16 с.
3. Носань Н., Мартінович В., Нормативно-правове забезпечення публічного управління в умовах децентралізації влади в Україні. Галицький економічний вісник. 2019. Вип. 4 (59). С. 106
4. Радчук Т. М. Публічне управління і адміністрування в Україні. Класифікація механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки. Вип. 19.2020. С 125-126 URL: <http://pag-journal.iei.od.ua/archives/2020/19-2020/26.pdf> (дата звернення 04.10.2023)
5. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / Укладачі: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 175 с. С 97-98
6. Давтян А.Р. Цивільне процесуальне право Німеччини. М., 2000. 125 с.
7. Сіверин Д.В. Зарубіжний досвід діяльності органів, що здійснюють повноваження, пов'язані із виконанням судових рішень, та його адаптація до вітчизняної правової система. Європейські перспективи. № 3. С. 81–87.
8. Мальцева Є.В. Порівняльний аналіз систем виконавчого провадження в Україні та зарубіжних державах. URL: http://sn-jurid.crimea.edu/arciv/2013/26_1law/007malts.pdf. (дата звернення 09.10.2023)
9. Верба О.Б. Повноваження суду та інших органів на стадії примусового виконання рішень за законодавством Німеччини. Вісник Львівського університету. 2008. Вип. 46. С. 103 – 111.
10. Шелевер Н.В. Особливості виконавчого провадження в країнах

Європейського Союзу. Форум права. 2016. №1. С. 262 – 266.

11. Bürgerliches Gesetzbuch. Німецьке цивільне уложення (неофіційний переклад). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/>. (дата звернення 24.10.2023)

12. Є. П. Плохута Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання у сфері виконання судових рішень і рішень інших органів і можливостей його використання в Україні № 10/2022 URL: http://lsej.org.ua/10_2022/114.pdf. (дата звернення 28.10.2023)

13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, N 41-42, N 43, N 44-45, ст.529) URL: <https://kl.cn.court.gov.ua/sud2511/inshe/diyalnist/zakon2> (дата звернення 31.10.2023)

14. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відом. Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 129¹.

15. Сутність та особливості примусового виконання судових рішень і рішень інших органів як вид адміністративної діяльності. Плохута Є.П. Юридичний науковий електронний журнал. Вип. № 12/2021. URL: http://www.lsej.org.ua/12_2021/124.pdf (дата звернення 02.11.2023)

16. Про виконавче провадження: Закон України від 01.01.2024 № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення 15.11.2023)

17. Витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань URL:<https://opendatabot.ua/pdf/company/5020/44703621-5020178-5257834-4056c9d2276ad526b94b893920e89601.pdf> (дата звернення 14.11.2023)

18. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб./Е.Ф. Демський. К.: Юрінком Інтер, 2008. 496 с. URL:<https://studies.in.ua>

/admstrativne-procesualne-pravo-ukrainu/1994-vidi-sudovih-rshen-ta-nabrannya-nimi-zakonnoyi-sili.html. (дата звернення 16.11.2023)

19. Кошман А., Попов К., Михалюк О. Проблемні питання виконання судових рішень зобов'язального характеру суб'єктами владних повноважень. Аналітичний звіт. 2023. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/649/411/698/6494116987067711322061.pdf>. (дата звернення 20.11.2023)

20. Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень: Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 № 512/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12#Text> (дата звернення 24.11.2023)

21. Про автоматизовану систему виконавчого провадження: Положення від 12 серпня 2016 року за № 1126/29256. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-16#Text> (дата звернення 25.11.2023)

22. Олійник О.М. Подолання корупції можливе у поєднанні автоматизованого арешту коштів боржника з автоматичним виключенням відомостей про боржника в ЄБР. 2023. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/oleksandr-oliynik-podolannya-koruptsii-mojlive-u-poednanni-avtomatizovanogo-areshtu-koshtiv-borjnika-z-avtomatichnim-viklyuchennyam-vidomostey-pro-borjnika-v-erb>. (дата звернення 27.11.2023)

23. Чепурний В. Яка система виконання судових рішень потрібна для інтеграції України до ЄС. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/27/689668/>. (дата звернення 29.11.2023)

24. А. Телявський. Реформа наполовину. Якою має стати система примусового виконання рішень в Україні. Вип. 9–10. С 767–768 URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/vikonavche-provadhennya/reforma-napolovinu-yakoyu-mae-stati-sistema-primusovogo-vikonannya-rishen-v-ukrayini.html>. (дата звернення 29.11.2023)

25. The 6th International scientific and practical conference “Global science: prospects and innovations» (February 1-3, 2024) Cognum Publishing House,

Liverpool, United Kingdom. 2024. 555 p. P 547-550

26. Розвиток сучасної науки: актуальні питання теорії та практики: матеріали IV Всеукраїнської студентської наукової конференції, м. Львів, 17 листопада, 2023 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». - Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2023. - 526с. С 84-86

27. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листоп. 2020 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 20120. – 316 с. С 78. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f27afe88-6df0-447b-82a8-563388f5b7bf/content> (дата звернення 29.11.2023)

28. Михайлова К.О. Принципи прозорості та відкритості в діяльності органів публічної влади. Матеріали 77-ї студентської науково-технічної конференції «Тиждень студентської науки». 2022. С 865. URL: <https://ir.nmu.org.ua/jspui/bitstream/123456789/160693/1/zvit-2022-864-866.pdf>. (дата звернення 29.11.2023).

29. Задохайло О.А. Адміністративне право України (Загальна частина) : навч. посіб. / О. А. Задохайло. – Х. : Право, 2016. – 298 с. С 16.

30. Стеценко С. Г. /Адміністративне право України. Навчальний посібник – К Атіка. 2007. – 624 с. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/admin-pravo/493-stetsenko/9849-s-3---.html>. (дата звернення 29.11.2023).

31. Про віддл державної виконавчої служби міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України: Типове положення від 22.04.2016 № 618/28748. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0618-16#Text> (дата звернення 29.11.2023).

32. Про реорганізацію міжрегіональних територіальних органів Міністерства юстиції: Постанова від 16 серпня 2022 р. № 912. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 29.11.2023).

33. Про реорганізацію деяких відділів державної виконавчої служби у

Дніпропетровській області Південно-Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Дніпро): Наказ Міністерства юстиції України від 15.06.2022 № 2429/5.

34. Кодекс адміністративного судочинства України // Відом. Верховної Ради України. 2005. К. № 2747-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення 29.11.2023).

35. Писаренко Г. М. Судові рішення в адміністративних справах: поняття, види, особливості ухвалення/Г. М. Писаренко // Актуальні проблеми держави і права. - Одеса: Юрид. літ., 2011, N Вип. 62.-С.44 URL: <http://www.apdp.in.ua/v62/07.pdf>. (дата звернення 29.11.2023).

36. А. Любарець. Євроінтеграція: інституційний і кадровий вимір. 07.09.2023 URL: <https://rubryka.com/blog/evvointegratsiya/>. (дата звернення 11.11.2023).

37. О. Стефанішина. Зобов'язання щодо Угоди про асоціацію з ЄС виконані на 70% - Стефанішина. 21.08.2022. URL: <https://suspilne.media/273494-zobovazanna-sodo-ugodi-pro-asociaciu-z-es-vikonani-na-70-stefanisina/>. (дата звернення 09.11.2023).

38. Я. Прищеп. Рада ухвалила усі законопроекти, рекомендовані Єврокомісією - Стефанчук. 14.12.2022. URL: <https://suspilne.media/338550-rada-uhvalila-usi-zakonoproekti-rekomendovani-evrokomisieu-stefancuk/>. (дата звернення 29.11.2023).

39. С. Шкляр. Навіщо Україні реформа виконавчої системи. 30.08.2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/08/30/703747/>. (дата звернення 01.12.2023).

40. В. Чепурний. Виконання судових рішень: від нормалізації до приватизації. 09.09.2022. RL:<https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/9/691347/>. (дата звернення 10.12.2023).

41. Горбата Л. П. Інформаційна відкритість як принцип діяльності органів публічної влади. Інвестиції: практика та досвід. 2018.№3.С. 125–130.

42. Гудима Н.В. Принципи відкритості і прозорості в діяльності органів державного управління України/ автореф. дис. канд. наук держ. упр.: спец. 25.00.01 «Теорія та історія державного управління»/ Н. В. Гудима // Інститут законодавства Верховної Ради України. - Київ, 2008. - 20 с.

43. Адміністративне право України : підручник / В. В. Серета, О. Л. Хитра, Ю. С. Назар, Д. І. Йосифович, Я. М. Когут та ін.; за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 680 с

44. Адміністративне право України: Підручник/ Ю. П. Битяк, В. М.Гаращук, О. В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю. П. Битяка. - К.: Юрінком Інтер, 2007. - 544 с.

45. Неділько А. Характеристика сучасного етапу розвитку публічного управління в Україні. Правові аспекти публічного управління: теорія та практика: матеріали X наук.-практ. конф. (м. Дніпро 13 грудня 2018 р.). Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. С. 144–147.

46. Ю. Сівовна. Особливості виконання судових рішень під час воєнного стану. 30.05.2022. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/211538_osoblivost-vikonannya-sudovikh-rshen-pd-chas-vonnogo-stanu (дата звернення 10.12.2023).

47. А. Авторгов. «Зобов'язати не можна стягнути: ВС знову поставив питання з комою». 05.05.2021. URL: <https://www.avtorgov.com/%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B2D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B9D0%B7%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D1%8F%D0%B7%D0%B0%D1%82%D0%B8-D0%BD%D0%B5-%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%BD/>. (дата звернення 10.12.2023).

48. К. Цветкова. Особливості виконання державою судових рішень. 04.01.2022. URL: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/osoblivosti-vikonannya-derzhavoyu-sudovih-rishen/>. (дата звернення 11.12.2023).

49. Н. Собенко. Україна виконала "майже" всі вимоги для початку

переговорів про вступ в ЄС - президентка ЄК. 29.11.2023. URL: <https://suspilne.media/627824-ukraina-vikonala-majze-vsi-vimogi-dla-pocatku-peregovoriv-pro-vstup-v-es-prezidentka-ek/>. (дата звернення 05.12.2023).

50. Конспект лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форми навчання/ Укл. А. С. Зеніна-Біліченко-Кам'янське: ДДТУ, 2017. – 127 с.

51. Святогор О. Зарубіжний досвід організації виконання рішень у господарських справах. Підприємництво, господарство і право: господарське право і процес. 2016. № 3. С. 71 – 76.

ДОДАТКИ

РИСИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Владний характер, який характеризується наявністю у суб'єкта управління певних повноважень, делегованих державою. Йдеться про те, що завдяки внесенню до положення певних нормативно-правових актів приписів про ті чи інші повноваження певних державних органів і органів місцевого самоврядування у державі забезпечується легальний владний характер діяльності вказаних органів. Тобто, вони виступають від імені держави.

Підзаконний характер.

Діяльність у галузі публічного управління спрямована на виконання вимог законів. У продовження першої риси публічного управління важливо наголосити, що владний характер діяльності державних органів обмежений підзаконним характером указаної діяльності, органи чи посадові особи, реалізуючи на практиці публічне управління повинні і мають право діяти лише в межах положень законів.

Масштабність, яка проявляється в управлінському впливі на економіку, соціально-культурну та

адміністративно-політичну сфери. Напрями діяльності держави з реалізації державної політики є дуже численними, тому що суспільне життя характеризується великою кількістю аспектів. Освіта, охорона здоров'я, національна безпека, оборона, закордонні справи – ці та інші сфери суспільного життя підлягають управлінському впливу з боку держави.

Сутність її полягає в тому, що публічне управління здійснюється не час від часу, не за потреби, постійно. Лише за такої умови публічне управління має шанси бути якісним.

Наявність системи адміністративного примусу

у випадках порушення чинного законодавства. Йдеться про легальну можливість застосування з боку держави сили стосовно тих осіб (обеднень громадян), котрі не виконують приписів нормативно-правових актів або їхні дії мають протиправний характер. Для реалізації примусу в державі існують «силові» структури до яких належать поліція, Національна гвардія, служба безпеки, прикордонна та фіскальна служба.

Підконтрольний характер діяльності зумовлений наявністю органів, що здійснюють контроль і нагляд за реалізацією функцій публічного управління. Функціонування контролю (здійснюють у певних межах практично всі органи держави) та нагляду (органи прокуратури, протипожежного та санітарно-епідеміологічного нагляду тощо) дає змогу мінімізувати можливість учинення правопорушень та більшою мірою гарантувати захист прав та свобод у всіх сферах суспільного життя.

Підпорядкованість – наявність у системі органів, які здійснюють публічне управління вищих і нижчих функціональних ланок з чіткою субординацією та ієрархією.

Характеристика основних рис публічного управління

ОЗНАКИ МЕТОДІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

– здійснення методів публічного управління зумовлене формуванням виконавчої гілки влади та відповідних органів виконавчої влади

– мета використання методів публічного управління та його практичне призначення полягають у самому забезпеченні публічного управління

– методи публічного управління використовуються в процесі публічної управлінської діяльності

– методи публічного управління виступають засобами здійснення суб'єктивного публічного управління, їх компетенції та повноважень

– зміст управлінського впливу в кожному конкретному випадку залежить від специфіки об'єкта управління, щодо якого застосовується метод управління

– методи публічного управління забезпечують певний порядок у системі управління, тобто вони мають організаційний характер

– методи публічного управління сприяють реальному руху в системі публічного управління, виконанню певних функцій і повноважень

– методи публічного управління застосовуються на основі чинного законодавства

Ознаки методів публічного управління

**ВИДИ ПОСТАНОВ ВІДПОВІДНО ДО СТАТЕЙ КОДЕКСУ
АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ**

Постанова суду першої інстанції (ст. 162 КАСУ) - нею вирішуються вимоги адміністративного позову

Постанова суду апеляційної інстанції (ст. 205 КАСУ) - нею одночасно вирішуються вимоги апеляційної скарги і вимоги адміністративного позову

Постанова суду касаційної інстанції (ст. 230 КАСУ) - нею одночасно вирішуються вимоги касаційної скарги і вимоги адміністративного позову

Постанова Верховного Суду України (ст. 242 КАСУ) - нею вирішуються вимоги скарги за винятковими обставинами, а також можуть вирішуватися вимоги адміністративного позову

Постанова щодо частин позовних вимог (ст. 164 КАСУ) - приймається судом до закінчення судового розгляду справи за клопотанням особи, яка бере участь у справі, якщо з'ясовані судом обставини мають можливість без шкоди для справи вирішити частину позовних вимог

Додаткова постанова (ст. 168 КАСУ) - приймається судом за заявою особи, яка брала участь у справі, чи за власною ініціативою, якщо у постанові суду внаслідок недогляду було вирішено не всі вимоги адміністративного позову, щодо яких досліджувалися докази, або не встановлено способу виконання судового рішення, або не вирішено питання про судові витрати

Види постанов відповідно до статей КАСУ